

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до написання, оформлення та захисту
курскових і кваліфікаційних робіт

м. Кривий Ріг
2021

Міністерство освіти і науки України
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи*

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ
І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

для студентів освітнього ступеня «бакалавр»
Галузь знань: *23 Соціальна робота*
Спеціальність: *231 Соціальна робота*
Освітньо-професійна програма: «*Соціальна робота*»
Спеціалізація: «*Соціальна педагогіка*»

для студентів освітнього ступеня «магістр»
Галузь знань: *01 Освіта/Педагогіка*
Спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*
Освітньо-професійна програма: «*Соціально-педагогічна робота
з дітьми та молоддю*»

УДК 378:[364+37.013.42+37.0](072)

М 54

*Схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Криворізького державного педагогічного університету
(протокол № 9 від 22.04.2021 року)*

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Криворізького державного педагогічного університету
(протокол № 9 від 06.05.2021 року)*

Авторський колектив:

- Шимко І. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету
- Василюк Т. Г. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, соціальний педагог університету
- Лисоконь І. О. – асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, керівник молодіжного центру університету

Рецензенти:

- Савельчук І. Б. - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та технології соціальної роботи Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
- Макаренко І. Є. - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету

У розроблених методичних рекомендаціях визначено загальні положення, вимоги до змісту, структури, обсягу, оформлення курсових і кваліфікаційних робіт, висвітлено порядок контролю за їх виконанням і підготовкою до захисту здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна робота», спеціалізації «Соціальна педагогіка» та освітнього ступеня «магістр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньо-професійної програми «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю» кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету.

© Авторський колектив, 2021

© КДПУ, 2021

ЗМІСТ

	стор.
ПЕРЕДМОВА	4
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ	5
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	8
1.1. Мета написання курсової роботи	8
1.2. Етапи написання курсової роботи	9
1.3. Вимоги до структури курсової роботи	10
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ	15
2.1. Обрання теми бакалаврської роботи	15
2.2. Складання плану виконання бакалаврської роботи	16
2.3. Рецензування бакалаврської роботи	18
2.4. Організація захисту бакалаврської роботи	19
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	20
3.1. Організаційні аспекти магістерського дослідження	20
3.2. Права й обов'язки учасників написання магістерської роботи	25
3.3. Консультування та контроль виконання магістерської роботи	27
3.4. Підготовка до захисту та захист кваліфікаційної роботи магістра	31
РОЗДІЛ 4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ	33
4.1. Дотримання принципів академічної доброчесності	33
4.2. Критерії оцінювання курсових і кваліфікаційних робіт	37
4.3. Технічні вимоги до оформлення курсових і кваліфікаційних робіт	41
4.4. Основні вимоги до змісту та оформлення презентації	48
ДОДАТКИ	57
Додаток А. Шаблон оформлення титульного аркушу для курсових і бакалаврських робіт	57
Додаток Б. Шаблон оформлення титульного аркушу та другої сторінки магістерських робіт	59
Додаток В. Приклади оформлення списку використаних джерел	61
Додаток Г. Перелік умовних позначень допустимих під час написання наукових, курсових і кваліфікаційних робіт	68
Додаток Д. Рекомендований перелік тем курсових і кваліфікаційних робіт	69
Додаток Е. Перелік фахових наукових видань України, які рекомендовані для вивчення перед написання курсових і кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт	73
Додаток Є. Формати, що рекомендовані для застосування під час підготовки та написання курсових і кваліфікаційних робіт	75

ПЕРЕДМОВА

Наукова діяльність здобувачів вищої освіти є важливим показником ефективності професійного становлення висококваліфікованих фахівців, що відповідають вимогам ринку праці з урахуванням регіонального та державного соціального замовлення. Закон України «Про вищу освіту» (2014) передбачає, що суспільство потребує системи знань, умінь і навичок, загальних і спеціальних фахових компетентностей, що мають формуватися в людини в процесі життя та навчання. Такі вимоги зумовлені пришвидшеними темпами науково-інформаційного прогресу, під час якого людина перебуває на стадії переходу від індустріального до інформаційного середовища.

У добу технологізації, безперечно, STEM-освіта відіграє важливу роль, проте освітні, педагогічні, соціальні та поведінкові науки формують базис для людських взаємовідносин. Тому важливим завданням педагогічної діяльності є науково-предметна та творча підготовка майбутніх фахівців для соціально-педагогічної галузі.

Із цілковитою впевненістю вважаємо соціально-педагогічну діяльність однією з провідних педагогічних систем, що динамічно розвивається та функціонує в умовах глобалізаційних викликів сучасності, створюючи комплекс пов'язаних між собою компонентів і чинників для навчання, виховання та надання соціальних послуг.

Ключовим компонентом у реалізації системи підготовки фахівців для соціальної й освітньої галузей є індивідуальна науково-дослідна траєкторія студента під час навчання. Саме на реалізацію цієї індивідуальної траєкторії та наукову підготовку майбутнього фахівця зорієнтовані дані методичні рекомендації.

У методичних рекомендаціях враховано індивідуальні особливості студентів, державні стандарти та міжнародну практику соціально-педагогічної діяльності, детально описано організаційно-технічні вимоги й інші процедурні питання для успішного написання та захисту курсових і кваліфікаційних робіт, які реалізують індивідуальну професійну науково-дослідницьку діяльність студента.

Видання стане в нагоді здобувачам вищої освіти, науковим керівникам курсових і кваліфікаційних досліджень та усім, хто цікавиться науковою діяльністю.

*З повагою та найкращими побажаннями –
АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ*

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ

Автор – фізична особа, результатом творчої праці якої є певний матеріальний продукт, зокрема й текст (твір), і яка зазначена як автор на титульній сторінці тексту (твору). Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення, зокрема, автором навчально-наукового проєкту, науково-дослідницької (курсової та кваліфікаційної) роботи вважають його виконавця, прізвище якого зазначено на титульній сторінці.

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» й іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження і/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової й науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Відкритий доступ – розміщення в мережі інтернет-матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається в будь-який час і без обмежень.

Заклад вищої освіти – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу та здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються в закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня та кваліфікації.

Кваліфікаційна робота – це розроблений студентом відповідно до вимог стандартів вищої освіти комплект документації, який передбачає текстову та, за потреби, графічну (ілюстративну) частини та на підставі публічного захисту якого (як окремої форми атестації здобувачів вищої освіти або як частини комплексного кваліфікаційного екзамену) рішенням екзаменаційної комісії студенту видається

документ про освіту державного зразка про закінчення університету, присудження певного ступеня вищої освіти та здобуття кваліфікації.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання та визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Неналежне цитування – використання неправильних покликань у тексті при оформленні прямих і/або непрямих цитат.

Обман – надання свідомо неправдивої інформації щодо власної навчально-наукової (творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Освітня (освітньо-професійна) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Праці здобувачів вищої освіти передбачають: курсові й кваліфікаційні роботи, науково-дослідницькі проекти, статті, тези доповідей тощо, щодо яких заявлено авторство здобувача вищої освіти або які підлягають оприлюдненню.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити й виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Репозитарій Криворізького державного педагогічного університету – це університетська електронна база даних, у якій накопичуються, зберігаються та систематизуються академічні тексти шляхом їх архівування (самоархівування).

Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти та науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Твори – створені авторами в результаті творчої діяльності з особистої ініціативи, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно-письмові твори (книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо); ілюстрації, карти, плани, ескізи та пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (зокрема цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433

Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Університет – багатогалузевий або галузевий (профільний) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (зокрема доктора філософії), проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань і провадить культурно-просвітницьку діяльність.

Фабрикація – вигадкування фактів, актуалізованих в освітньому процесі або науково-дослідницькій діяльності, що отримують подальше використання в навчально-науковій праці (курсівій і кваліфікаційній) з подальшим її оприлюдненням під власним авторством.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних результатів, що стосуються освітнього процесу чи науково-дослідницької діяльності, до якої уналежнюють викривлення фактів для підтвердження результатів власної, науково-дослідницької праці з подальшим її оприлюдненням під власним авторством.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Мета написання курсової роботи

Курсова робота – це первинне навчальне дослідження здобувача вищої освіти, метою якого є закріпити, поглибити й узагальнити знання, одержані під час вивчення фахових дисциплін, навчитися самостійно проводити наукові дослідження та застосовувати набуті знання в розв’язанні конкретних завдань. Курсова робота є формою індивідуальної самостійної роботи студента – майбутнього фахівця. Підготовка курсової роботи як самостійного творчо-навчального проєкту сприяє професійному становленню студентів, визначенню нахилів до самостійного вирішення завдань, пов’язаних з майбутньою діяльністю.

Під час виконання курсової роботи відбувається активний процес закріплення знань, набутих під час лекцій, семінарських і практичних занять, примноження наявних знань шляхом самостійного звернення до спеціальної фахової літератури та її ґрунтовного аналізу. Також це форма перевірки здібностей студентів, умінь творчо мислити та знаходити оптимальні шляхи у виборі рішень. Курсова робота допомагає студентові систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни, перевірити якість цих знань; оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень.

Мета написання курсової роботи полягає у:

- поглибленні, узагальненні, закріпленні теоретичних профільних знань і практичних умінь здобувачів освіти;
- виробленні стійких навичок самостійного опрацювання наукової літератури, використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- розвитку творчого підходу до застосування у практичній діяльності набутих знань;
- здійсненні наукового пошуку при проведенні дослідження;
- виробленні у студентів навичок організовувати самостійне творчо-наукове дослідження.

У процесі роботи над курсовим проєктом здобувачі освіти вдосконалюють і розвивають такі навички та вміння:

- самостійно формулювати потребу дослідження;
- визначати мету, основні завдання, предмет, об’єкт і гіпотезу дослідження;
- здійснювати пошук і добір потрібної наукової інформації, планувати її виклад;
- самостійно здійснювати критичний аналіз наукових джерел і передового досвіду, узагальнювати власні педагогічні та психосоціальні спостереження;
- логічно й аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити висновки;
- проводити елементарні дослідження ефективності освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти та/або закладі (установі) соціальної сфери відповідно до теми курсової роботи;

- правильно оформлювати науково-довідковий матеріал;
- публічно захищати підготовлену роботу (робити повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою позицію тощо).

Робота над курсовим творчо-науковим дослідженням має сформувати відповідні загальні та професійні компетентності, а саме: здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на належному рівні; здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення; здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.

Написання курсового дослідження студентами сприятиме оволодінням ними наступними компетентностями:

Загальні компетентності
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел. - Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність застосовувати набуті знання й уміння у практичних ситуаціях. - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. - Здатність проведення досліджень на належному рівні.
Спеціальні компетентності
<ul style="list-style-type: none"> - Знання та розуміння нормативно-правової бази щодо соціальної роботи та соціального забезпечення. - Здатність до аналізу соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи та громади. - Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. - Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм. - Здатність до генерування нових ідей і креативності у професійній сфері. - Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

1.2. Етапи написання курсової роботи

Організаційно процес підготовки курсової роботи складається з таких послідовних етапів: підготовчого, основного та завершального. Охарактеризуємо коротко кожен з етапів.

Підготовчий. Підготовка до написання курсової роботи починається з вибору теми, як правило, із того переліку, що пропонується кафедрою (Додаток Д). Проте здобувач вищої освіти може запропонувати власну тему, виявивши у такий спосіб індивідуальний підхід до виконання роботи. У будь-якому випадку тема курсової роботи уточнюється та конкретизується керівником дослідження, який призначається із числа науково-педагогічних працівників кафедри.

Залежності від року навчання, важливим аспектом при виборі теми курсової роботи має стати практична підготовка студента. Так, студенти другого курсу, спеціальності 231 Соціальна робота зі спеціалізацією «Соціальна педагогіка», на момент завершення свого першого курсового дослідження, уже пройдуть дві практики, а саме: професійно-орієнтовну та соціально-педагогічну. Відповідно, зібраний ними матеріал (анкети, інтерв'ю, діагностики тощо) стане в нагоді при оформленні практичної частини курсової роботи.

Основний. Етап, який починається одразу після затвердження теми дослідження та отримання консультацій від керівника та завершується поданням чистового варіанту роботи на кафедру соціальної педагогіки та соціальної роботи. Важливим на цьому етапі, є тісна взаємодія з керівником курсової роботи, адже керівник допоможе з добором літературних джерел, у разі наявності виявить і скорегує неточності, вчасно виявить відхилення від теми дослідження тощо. Як правило, керівник курсової роботи працює зі студентом над дослідженням шляхом надання консультацій або через електронну пошту. Важливо, щоб студент поступово та вчасно виконував завдання курсової роботи, дотримуючись часових рамок й ознайомлював керівника з результатами дослідження.

Завершальний. На цьому етапі студент отримує рецензію керівника на курсову роботу, готується та представляє основні результати дослідження на публічному захисті курсової роботи на відкритому засіданні кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи університету. Після завершення публічного захисту, за результатами обговорення курсової роботи оцінюються. Основні тези захисту курсових робіт й оцінки відображаються в протоколі засідання кафедри. Оцінювання курсової роботи відбувається відповідно до критеріїв, визначених у п. 4.2 цих методичних рекомендацій.

1.3. Вимоги до структури курсової роботи

Курсове дослідження здобувачі освіти виконують самостійно з дотриманням рекомендованої структури та вимог до технічного оформлення роботи.

Основини складовими композиційної структури курсової роботи в порядку їх розташування є:

- титульний аркуш;
- перелік умовних позначень (за наявності);
- зміст;
- вступ;
- розділи основної частини (які, як правило, розділяються на теоретичний і дослідницький);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за наявності).

Виклад основного матеріалу курсової роботи здійснюється державною мовою з дотриманням наукового стилю. Варто зауважити, що культура наукової мови визначається такими характеристиками, як: точність, ясність, стислість. Дотримання

означених позицій забезпечить наукову та практичну цінність викладених у курсовому дослідженні фактів, зведе нанівець подвійне тлумачення слів тощо.

ЗМІСТ курсової роботи має містити назви розділів і підрозділів, а також обов'язкові частини – вступ, висновки, список використаних джерел, додатки (за потребою) та відповідну нумерацію сторінок початку кожної частини.

У **ВСТУПІ** (до двох сторінок) відображаються обов'язкові елементи, а саме:

1) **Актуальність дослідження.** На основі аналізу теоретичних, науково-методичних праць вітчизняних і зарубіжних дослідників обраної теми визначається ступінь її розробленості в науковій літературі. Тому, як правило, у вступі зазначаються нормативні документи, у яких вказується на це питання, також сучасне програмно-методичне забезпечення проблеми та прізвища провідних науковців, які присвятили свої дослідження окремим питанням з обраної здобувачем освіти теми курсової роботи.

Наприклад, якщо тема курсової роботи «Соціально-педагогічна робота з профілактики підліткового булінгу в учнівському колективі», то в актуальності дослідження слід вказати на тенденцію до збільшення кількості випадків булінгу серед підлітків; у загальному вигляді визначити психологічні та вікові особливості підлітків; навести прізвища сучасних науковців, які працюють над означеною проблемою тощо.

2) **Мета дослідження.** Це кінцевий результат курсового дослідження, який виконавець планує досягти в результаті здійснення роботи. Не слід формулювати мету починаючи зі слів: «Дослідження..», «Вивчення..» тощо, адже ці слова напряду вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету дослідження. Доречно у формулюванні мети передбачити виконання теоретичних та практичних аспектів дослідження. Наприклад:

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити ефективність використання творчих ігор на уроках для соціалізації учнів та розвитку творчих здібностей.

3) **Завдання дослідження** розкривають основні етапи досягнення мети роботи. Формулювання завдань (3-5 позицій) повинні бути змістовними, чіткими і точними, тому що саме ці формулювання стають, як правило, назвами підрозділів курсової роботи, а опис розв'язання поставлених завдань складає зміст розділів дослідження. Завдання роботи повинні бути як теоретичного, так і практичного плану. Прикладом завдань теоретичного плану є уточнення суті основних категорій та понять роботи, виділення структурних елементів явищ, що вивчаються, факторів, що їх зумовлюють тощо. Практичні завдання – це з'ясування за допомогою проведення дослідження основних характеристик явищ та процесів, зв'язків між ними, визначення причин певних явищ тощо. Наприклад:

Визначена мета дослідження зумовила наступні **завдання**:

1) розглянути педагогічні вимоги успішної соціалізації та розвитку творчих здібностей молодших школярів засобом творчих ігор на уроках;

- 2) проаналізувати наукову літературу з тематики дослідження;
- 3) визначити систему творчих ігор, які б забезпечували соціалізацію учнів і розвиток їх творчих здібностей у процесі навчання.

4) **Об'єкт дослідження** – це частина реальної дійсності, яка підлягає дослідженню, тобто процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, і обране для вивчення. Наприклад:

Об'єкт дослідження. Процес соціалізації молодших школярів під час навчання.

5) **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта і конкретизує, що саме в об'єкті буде вивчатись. Предметом в курсовому дослідженні може бути нове наукове знання про об'єкт дослідження, що отримує студент у результаті наукових пошуків. Відповідно, наведемо приклад:

Предмет дослідження. Шляхи і умови соціалізації молодших школярів та їх соціалізація засобом творчих ігор.

6) **Гіпотеза дослідження** – це припущення, яке є відповіддю на поставлену проблему наукового дослідження. Гіпотеза передбачає шляхи розв'язання основного питання і тому вона потребує перевірки. Саме практична частина курсової роботи спрямована на перевірку (зазвичай, підтвердження) висунутої гіпотези. Наприклад:

Гіпотеза дослідження полягає у твердженні, що профілактична робота із попередження булінгу серед підлітків буде ефективною, якщо дотримуватися таких соціально-педагогічних умов:

- систематично здійснювати моніторинг учнівського колективу задля вчасного виявлення негативних явищ у поведінці;
- постійно проводити роз'яснювальну роботу з батьками, учнями «групи ризику», педагогічним колективом з питань адміністративної та кримінальної відповідальності за булінг.

7) **Методи дослідження.** В курсовій роботі обов'язково подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати різноманітні методи. При проведенні психолого-педагогічних досліджень найчастіше використовуються наступні методи:

В ході дослідження було використано наступні **методи**: теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та бібліографічно-описовий, історико-порівняльний); емпіричні (спостереження, аналіз документації, аналіз педагогічного досвіду, педагогічний експеримент, констатувальний, формувальний, контрольний); статистичний метод (кількісні показники).

8) **Структура роботи.** Подається перелік структурних елементів роботи (вказується кількість розділів, частин), зазначається кількість джерел у списку використаної літератури та кількість додатків. Наприклад:

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, п'яти підпунктів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ОСНОВНА ЧАСТИНА курсового дослідження складається із двох розділів, які, в свою чергу, складаються із підрозділів. Розділ починається із нової сторінки. У кінці кожного розділу формулюються висновки (не виокремлюються, а є логічним завершенням розділу) зі стислим викладом результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки до викладаються з нового абзацу, без позначень або виділень. Максимальний обсяг висновків до розділу 1-2 абзаци.

РОЗДІЛ 1. Перший розділ курсової роботи (8-11 сторінок) присвячується теоретичному обґрунтуванню основних положень дослідження. Назва розділу має відображати сутність проблеми. Невід'ємною частиною першого розділу є огляд наукових джерел з досліджуваного питання. В огляді літератури окреслюються основні етапи розвитку наукової думки з даної проблеми стисло, в аналітичному плані, критично висвітлюються наукові праці дослідників, порівнюються їхні погляди, виокремлюються ті питання, що залишились невирішеними. Таким чином, визначається місце курсової роботи у розв'язанні проблеми.

РОЗДІЛ 2. У другому розділі курсової роботи (8-11 сторінок) обґрунтовується вибір напряму дослідження, розробляється загальна методика впровадження дослідної частини та наводяться методи розв'язання означених завдань. Важливою частиною другого розділу є опис методик та/або технологій соціально-педагогічної діяльності, що використовуються для проведення дослідної частини роботи. Також у розділі висвітлюються результати спостережень, методики вивчення окремих понять та явищ, результати анкетувань тощо, а також узагальнюються практичні результати та методичні рекомендації. Наприклад:

ВИСНОВКИ. У загальних висновках (2-3 сторінки) подаються важливі результати, одержані в курсовій роботі. Найзручніше оформлювати висновки у відповідності до поставлених завдань дослідження. У висновках важливо наголосити на результатах теоретичного аналізу досліджуваної проблеми та викласти результати дослідної частини, за потреби сформулювати методичні рекомендації соціальним педагогам щодо профілактики досліджуваного явища або методики соціально-педагогічної роботи з дітьми або молоддю. Кожен абзац висновків доцільно починати у стверджувальній формі, наприклад: «У роботі проаналізовано...», «Обґрунтовано...», «Сформовано...», «Запропоновано...» тощо. Наприклад:

ВИСНОВКИ

Аналіз використаних джерел показав, що творчі ігри можна вважати ефективним засобом соціалізації молодших школярів. Ми вважаємо, що творчими їх

називають, тому що ігрова діяльність має яскраво виражений самодіяльний характер. Вивченням творчих ігор та їх впливу на розвиток дитини займалися такі вчені, як І. Власова, А. Леонт'єв, А. Запорожець, К. Гросс, А. Макаренко та ін.

Нами було встановлено, що успішну соціалізацію забезпечує високий рівень розвитку таких психічних процесів як: мислення (сформованість наочно-образного мислення, тенденція до абстрагування), уяви (легкість побудови образу їх природну логіку, вміння прогнозувати), пам'ять (асоціативна пам'ять, високий рівень процесу запам'ятовування), мовлення (активний та пасивний словниковий запас, вміння висловлювати свою думку), увага (здатність тривалий час зосереджуватися на об'єкті дослідження) тощо.

З метою забезпечення успішної соціалізації нами була розроблена система творчих ігор, які сприяють соціалізації молодших школярів та розвитку їх творчих здібностей, кожна з рекомендованих творчих ігор має на меті урізноманітнення уроків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. Список складається із 20-25 найменувань, серед яких обов'язково мають бути такі види джерел: навчальна література з соціальної та загальної педагогіки, психології (підручники, хрестоматії, монографії, навчальні посібники тощо); наукові публікації з журнальної періодики; довідкова література (словники, методичні посібники, рекомендації тощо); електронні джерела інформації (авторитетні Інтернет-ресурси). Список джерел необхідно оформлювати згідно з вимогами випускової кафедри (Додаток В).

ДОДАТКИ. За потребою, у роботі можуть бути подані додатки, до яких доцільно винести з основного тексту курсової роботи допоміжний матеріал: таблиці, схеми, рисунки, тексти опитувальників, анкет, соціально-педагогічних методик тощо.

Приклад змісту курсової роботи з соціальної педагогіки:

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТВОРЧИХ ІГОР

1.1. Особливості соціалізації молодших школярів як явища соціальної педагогіки та вікової психології

1.2. Творча гра, як засіб соціалізації в початковій школі

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТВОРЧИХ ІГОР

2.1. Діагностика соціалізації та сформованості творчої особистості молодших школярів

2.2. Система творчих ігор для соціалізації молодших школярів

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ

2.1. Обрання теми бакалаврської роботи

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Бакалаврська робота здобувача вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота, спеціальності «Соціальна педагогіка» – це самостійне закінчене дослідження за обраною темою, яке свідчить про формування спеціальних (предметно-фахових) компетентностей, що дозволяють випускнику ефективно вирішувати професійні соціально-педагогічні та психосоціальні завдання. Бакалаврська кваліфікаційна робота є складовою частиною атестації, підсумковою кваліфікаційною роботою студента, яка дає змогу виявити рівень засвоєння ним теоретичних знань і практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю.

Бакалаврська робота є невід’ємною складовою частиною попередньої індивідуальної наукової роботи студента (курскових і конкурсних робіт, тез доповідей на науково-практичних конференціях тощо), самостійним, завершеним науковим дослідженням у певній галузі знань і спеціальності, має внутрішню логіку, чітко структурована та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Підготовка до написання бакалаврської роботи починається з вибору теми. Не пізніше 25 вересня деканат психолого-педагогічного факультету готує витяг із протоколу засідання вченої ради факультету про призначення керівників, рецензентів і закріплення за студентами тем кваліфікаційних робіт і подають його до навчально-методичного відділу для підготовки наказу по університету. Відповідний наказ видається протягом жовтня.

Перелік тем бакалаврських робіт затверджується на засіданні випускової кафедри на початку навчального року після обрання студентами відповідних тем та їх узгодження з науковими керівниками. Без погодження з науковим керівником або завідувачем кафедри вільний вибір теми не дозволяється. Темі бакалаврських робіт повинні бути актуальними та тісно пов’язаними з вирішенням практичних фахових завдань за спеціальністю 231 Соціальна робота. Тема бакалаврської роботи, яка обирається студентом самостійно із запропонованого кафедрою переліку, може бути уточненою та конкретизованою науковим керівником залежно від об’єкта та мети дослідження, бази проходження практики тощо.

Тему бакалаврської роботи може запропонувати сам студент, обґрунтувавши її доцільність й актуальність на сучасному етапі, але з урахуванням усіх освітніх і наукових аспектів. Для цього рекомендується скористатися попередньою консультацією наукового керівника бакалаврської роботи та взяти до уваги такі поради:

1) тема бакалаврської роботи повинна відображати особисті теоретичні та практичні інтереси студента;

2) тема дослідження має відображати зацікавленість студента проблемою соціально-педагогічної галузі, тенденціями розвитку та змін в освітній сфері;

3) вибір теми повинен бути пов'язаний із фахом і реалізовувати повною мірою програмні результати навчання.

Практика свідчить, що робота над темою бакалаврської роботи, яка тісно пов'язана з професійною діяльністю автора, викликає в нього більшу зацікавленість, має більш творчий характер, нерідко сприяє появі корисних і цікавих пропозицій, рекомендацій, підвищення особистої професійної компетенції.

Формулювання теми бакалаврської роботи є відповідальним моментом і свідчить про рівень знань і наукову культуру студента. Слід звернути увагу, що обрання студентом теми бакалаврської роботи, яка стосується занадто складних проблем загальнодержавного рівня, призводить до надто загальних пропозицій і відсутності конкретності в результатах дослідження, реферативного характеру роботи, яка містить лише узагальнені підходи до практичного розв'язання завдань дослідження. Тому під час вибору теми її потрібно чітко конкретизувати або локалізувати. У формулюванні теми має бути відображений проблемний або практичний аспект роботи відповідно до обраного об'єкта та предмета дослідження.

2.2. Складання плану виконання бакалаврської роботи

Будь-яка кваліфікаційна робота має конкретний характер і пов'язана з використанням набутих здобувачем освіти загальних і спеціальних компетентностей з усіх дисциплін, що вивчалися в закладі вищої освіти та реалізуються через програмні результати навчання. Для студентів спеціальності 231 Соціальна робота, спеціалізації «Соціальна педагогіка» програмними результатами навчання є:

Програмні результати

- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- Ідентифікувати, формулювати та розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу проблеми.
- Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. Аналізувати соціально-психологічні процеси в групах.
- Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків і складних життєвих обставин.
- Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування нових ідей.

Кваліфікаційна бакалаврська робота – це самостійна науково-дослідницька робота, яка виконується з метою публічного захисту та здобуття освітнього рівня «бакалавр». Основне завдання автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Для оптимізації роботи над бакалаврським дослідженням, пропонуємо алгоритм виконання обов'язкових завдань роботи. Після вибору й узгодження з науковим керівником теми бакалаврської роботи, варто приступити до **підбору наукових джерел** з обраної проблематики.

Слід переглянути фахові періодичні видання, у яких можуть бути опубліковані необхідні матеріали. Для студентів спеціальності 231 Соціальна робота корисними будуть журнали: «Social Work and Education», «Освітній вимір», «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», «Інноваційна педагогіка», «Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні»», «Український педагогічний журнал», «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Соціальна робота» та інші.

Для зручності накопичення використаних джерел, можна створити на робочому столі комп'ютера теку, куди зберігати всі корисні посилання з теми. У такий спосіб студенту буде зручно вивчати, аналізувати, конспектувати окремі тези з наукових джерел.

Наступним логічним кроком у підготовці бакалаврської роботи є **складання плану роботи**, формулювання мети дослідження, визначення основних завдань. План роботи (відповідно – зміст бакалаврської роботи) обов'язково узгоджується з науковим керівником. Це дозволить здобувачеві вищої освіти бути впевненим у логічності змістовної частини роботи та безпосередньо приступити до написання окремих частин роботи.

Після узгодження плану роботи варто починати **написання тексту**, продумати можливість його унаочнення: формування відповідно до логіки дослідження таблиць, графіків, діаграм тощо. Важливо не втрачати зв'язок із науковим керівником і визначити з ним, у якому вигляді і як часто він буде перевіряти перший варіант бакалаврської роботи.

Готуючись до викладення тексту бакалаврської роботи, доцільно ще раз уважно прочитати її назву, яка містить проблему, що повинна бути розкрита. Проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання. Тема повинна бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, слід окреслити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, результатами анкетування й експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду. Потрібно уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення й узагальнення.

Індивідуальним навчальним планом студентів, майбутніх соціальних педагогів, передбачено написання двох курсових робіт – на II та III курсах.

Структура курсової та бакалаврської робіт ідентичні, тому зупинятися на детальному описі структурних частинах бакалаврської роботи немає сенсу.

Формування висновків роботи – важливий етап наукового дослідження студента, адже саме у висновках підтверджується ґрунтовність вивчення теоретичного та практичного досвіду здобувача освіти. Висновки мають бути достовірними. При формулюванні висновків слід звернути увагу на те, щоб думки були пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність. Висновки слід подавати в кінці кожного параграфу, кожного розділу. Загальні висновки подаються в кінці роботи.

Перший повний варіант бакалаврської роботи подається на перевірку науковому керівнику, який, зі свого боку вичитує роботу, за наявності неточностей – виправляє або ж надає рекомендації студенту.

Готова кваліфікаційна робота подається на випускову кафедру. На цьому етапі студенту варто підготувати доповідь для захисту бакалаврської роботи. Доповідь-захист – це коротке, змістовне представлення основних результатів бакалаврської роботи. Зазвичай, у доповіді зазначають назву теми, мету та завдання дослідження. Відповідно до отриманих результатів зачитують висновки. Тривалість доповіді не повинна перевищувати 5-7 хвилин.

2.3. Рецензування бакалаврської роботи

Готовий варіант бакалаврської роботи подається на кафедру соціальної педагогіки і соціальної роботи університету не пізніше ніж за 15 днів до початку роботи Державної екзаменаційної комісії. Науковий керівник не пізніше ніж через 5 днів після надходження кваліфікаційної роботи на кафедру надає відгук, у якому рекомендує або не рекомендує її до захисту. При написанні кваліфікаційної роботи оцінку рекомендує призначений кафедрою рецензент. Рецензентами можуть бути викладачі інших кафедр університету, науково-педагогічні працівники інших університетів, а також провідні фахівці у сфері, яка пов'язана з науковою роботою.

У рецензії повинні бути визначені позитивні аспекти роботи, зокрема: самостійність дослідження, його актуальність, відповідність зазначеній темі, ступінь опрацьованості джерел, інших матеріалів і наявність висновків. Рецензент обов'язково повинен вказати чи відповідає оформлення роботи встановленим вимогам, ступінь розкриття студентом теми та виконання визначених завдань. Недоліки, виявлені рецензентом при вивченні кваліфікаційної роботи, за своїм характером і змістом можуть розглядатись як:

- недоліки теоретичного характеру – неповнота чи поверховість розгляду окремих питань, компліятивний характер дипломної роботи, суперечливість позицій автора, невірна оцінка існуючих теоретичних положень, розгляд явищ чи подій, які вже відійшли в минуле, як наявних, відсутність власних висновків і пропозицій тощо;

- недоліки технічного характеру – неповне або неточне наведення у кваліфікаційній роботі назв й окремих положень нормативних актів, неточний їх переклад, невірне посилання на джерела їх опублікування тощо;

- недоліки редакційного характеру – невірні чи неточні посилання на літературні джерела, орфографічні та пунктуаційні помилки.

Окрім вказаних, можуть бути й інші недоліки – порушення загальних вимог до оформлення роботи (перевищення обсягу, відсутність обов'язкових складових змісту чи вступу, недоліки в зовнішньому оформленні роботи тощо), невиправдані запозичення з літератури. Результатом рецензування повинна стати письмова рецензія, яка долучається до кваліфікаційної роботи.

2.4. Організація захисту бакалаврської роботи

За наявності відгуку наукового керівника та рецензії кваліфікаційні роботи бакалаврів допускають до захисту рішенням кафедри не пізніше, ніж за 1 тиждень до початку роботи екзаменаційної комісії. За рішенням кафедри може бути проведений попередній захист робіт. До захисту не допускаються роботи, які недопущені рішенням кафедри, не мають позитивного відгуку наукового керівника або позитивної рецензії. Допущені до захисту роботи разом із відгуками наукових керівників і рецензіями, а також списки допущених до захисту робіт із зазначенням теми, наукового керівника і рецензента, передаються Державній екзаменаційній комісії за підписом завідувача кафедри не пізніше, ніж за 3 дні до початку захисту робіт. Студенту дається можливість ознайомитись з рецензією.

До кваліфікаційної роботи можуть додаватися інші матеріали, які характеризують наукову та практичну цінність виконаної роботи: друківані статті за темою роботи, документи, які вказують на практичне застосування кваліфікаційної роботи. Додаткові матеріали студент разом із роботою завчасно подає на випускову кафедру. Захист кваліфікаційної роботи проводиться відкрито, за участю не менше половини складу Державної екзаменаційної комісії, що утворена відповідним наказом по університету, при обов'язковій присутності голови комісії.

Кваліфікаційна робота бакалавра оцінюється Державною екзаменаційною комісією з урахуванням її змісту та результатів захисту, а також з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента. Рішення Державної екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при захисті кваліфікаційної роботи, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання Державної екзаменаційної комісії. Рішенням Державної екзаменаційної комісії можуть бути кваліфікаційні роботи:

- відзначені, які складають теоретичну або практичну значимість.

- відхилені за порушення норм академічної доброчесності або загальних вимог до кваліфікаційних робіт.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

3.1. Організаційні аспекти магістерського дослідження

Магістерська робота – індивідуальне завдання практико-орієнтованого та науково-дослідницького характеру, яке студент виконує на завершальному етапі фахової підготовки під час навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр». Воно є однією із форм оцінювання практичних навичок розв'язання актуальних завдань соціально-педагогічної сфери, отриманих студентом протягом навчання, та містить елементи новизни в практичній діяльності. Магістерська робота випускника спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки має засвідчити, як студент володіє методологією наукового дослідження, узагальнює та аналізує наукові джерела, статистичний матеріал, працює з нормативно-правовими документами тощо.

За змістом магістерської роботи та під час її захисту встановлюються:

- рівень знань, умінь і навичок магістранта за спеціальністю;
- вміння вивчати й узагальнювати літературні джерела у відповідній галузі знань;
- здатність самостійно проводити наукові дослідження, систематизувати й узагальнювати фактичний матеріал;
- вміння самостійно обґрунтовувати висновки, надавати практичні (методичні) рекомендації за результатами магістерського дослідження.

Отже, виконання магістерської роботи має на меті виявити відповідність рівня підготовки магістранта вимогам освітнього стандарту й кваліфікаційної характеристики спеціальності, що є підставою присвоєння йому відповідної кваліфікації й видачі диплома.

Магістерська робота повинна відповідати таким вимогам:

- висвітлювати проблему, що розроблена недостатньо, або певний аспект відомої проблеми;
- виконуватися на актуальну тему;
- мати чітку побудову й логічну послідовність викладу матеріалу;
- ґрунтуватися на використанні адекватних меті дослідження методів тощо;
- містити переконливу аргументацію за допомогою графічного матеріалу, табличних засобів узагальнення даних;
- приводити до обґрунтованих рекомендацій і доказових висновків.

У процесі написання роботи магістранти мають:

- вивчати законодавчі й нормативні акти, літературу вітчизняних і закордонних авторів для теоретичного обґрунтування сутності досліджуваного явища, його форм, напрямів, чинників та ін.;
- збирати, узагальнювати й аналізувати фактичні дані щодо об'єкта дослідження для виявлення тенденцій і закономірностей розвитку досліджуваного явища або процесу;

- обґрунтовувати конкретні пропозиції з удосконалення досліджуваного процесу або явища з використанням необхідної методологічної бази.

Написання магістерської роботи починається з вибору теми дослідження. Тема магістерського дослідження може бути обрана з переліку тем, запропонованих випускною кафедрою або обрана магістрантом самостійно (за умови обґрунтування її актуальності й доцільності або заявки навчального закладу, установи, відомства). Під час розробки тематики магістерських робіт викладачі випускної кафедри враховують ступінь вирішення запропонованих для дослідження проблем; можливість одержання необхідних даних для виконання магістерських робіт; інтерес і потреби навчального закладу, установи, відомств на матеріалах яких виконуються роботи; здібності студентів, рівень їхньої теоретичної і практичної підготовки.

Зауважимо, що кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів (перший – науковий, другий – теоретичний, третій – практичний), висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі здобувач вищої освіти обов’язково повинен зазначити актуальність обраної теми, мету, завдання, об’єкт, предмет та гіпотезу дослідження, наукову новизну одержаних результатів (за наявності), практичне значення одержаних результатів, методи дослідження, апробацію результатів дослідження та структуру роботи.

Магістерська робота має науковий характер і безпосередньо пов’язана з реалізацією студентами набутих у ході здобуття освіти компетентностей і реалізації програмних результатів навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки:

Загальні компетентності

Наведений перелік загальних компетентностей складено на основі затверджених стандартів вищої освіти для магістрів:

- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, на основі етичних міркувань (мотивів);
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- Здатність бути критичним і самокритичним;
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу та підприємливість;
- Вміння виявляти, ставити та розв’язувати проблеми;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність застосування знання у практичній ситуації. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань / видів економічної діяльності);
- Здатність проведення досліджень на належному рівні;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

Спеціальні компетентності

- Уміння здійснювати аналіз соціально-педагогічної діяльності на мікро- та макрорівнях; здійснювати порівняльний аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду вирішення соціально-педагогічних проблем дітей і молоді та прогнозувати шляхи їх розв'язання;
- Здатність вивчати та узагальнювати передовий досвід соціально-педагогічної діяльності; провадити інноваційну діяльність з дітьми та молоддю; забезпечувати ефективну синергію концепцій освітньої, соціальної політики та управління;
- Здатність використовувати психолого-педагогічні та соціально-педагогічні технології для підвищення рівня спрямованості здібностей, знань, навичок, прагнень дітей і молоді на реалізації їхніх потреб, інтересів, цілей та ідеалів;
- Здатність визначати пріоритетні напрями, планувати основні етапи соціально-педагогічної діяльності, координувати та коригувати діяльність учасників освітнього або соціально-педагогічного процесу, налагоджувати співпрацю та партнерство з різними суб'єктами соціально-педагогічної роботи, працювати в мультидисциплінарній команді;
- Здатність розробляти стратегію, структуру та процедуру здійснення науково-дослідної роботи, добирати оптимальні дослідницькі методики, оформлювати результати дослідження відповідно до вимог, використовувати результати дослідження у професійній діяльності;
- Здатність генерувати нові ідеї на основі досягнень вітчизняних і зарубіжних досліджень в галузі соціальної педагогіки, методики роботи з дітьми та молоддю, впроваджувати нестандартні підходи, впроваджувати новітні технології та методики під час роботи з дітьми та молоддю;
- Здатність використовувати соціальні розходження для розв'язання проблем у соціально-педагогічній діяльності; уміння організувати сприятливе середовище для дітей і молоді в соціальних інституціях;
- Здатність до творчості та стратегічного мислення, швидко реагувати на зміни та тенденції, що зароджуються в соціумі; проявляти ініціативу та виконувати роль мотиватора під час соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю;
- Здатність аналізувати, верифікувати, оцінювати повноту інформації в ході професійної діяльності, визначати потреби, ресурси, поточні та перспективні напрями власного розвитку та колективу;
- Здатність реалізовувати завдання соціального виховання, громадянського виховання дітей і молоді, стимулювати та підтримувати дитячі та молодіжні соціальні ініціативи;
- Здатність до встановлення взаємозв'язку та взаємодії з державними та недержавними структурами для вирішення питань соціально-правового захисту дітей та молоді; здатність поширювати актуальну соціально корисну інформацію для дітей, молоді та малозахищених верст населення за

допомогою засобів масової інформації, засобів зв'язку й інших сучасних інформаційно-комунікативних технологій;

- Здатність комплексно використовувати ресурси держави, громадських організацій, бізнесу для сприяння інтеграції дітей, учнівської молоді та їхніх сімей у соціокультурний простір інститутів соціального виховання на основі принципів і технологій реалізації стратегії соціального партнерства;
- Уміння організовувати та скеровувати змістовне дозвілля дітей і молоді різного віку, їхню суспільно-корисну діяльність, обираючи доцільні форми та методи просвітницької, виховної, позааудиторної, гурткової, соціально-громадської роботи;
- Здатність до реалізації програм підтримки дітей з особливими освітніми потребами в шкільному та позашкільному середовищі, виявляти їх особливості та шляхи покращення життєдіяльності, забезпечувати для таких осіб сприятливі умови розвитку та соціалізації в різних інститутах соціального виховання;
- Уміння проектувати та проводити профілактичні та просвітницькі заходи задля попередження або вирішення актуальних для дітей і молоді соціально-педагогічних проблем, запобігати можливим ризикам через здійснення педагогічного дорадництва;
- Здатність створювати умови для саморозвитку дітей і молоді; стимулювати особистість до самореалізації через різні види творчої, суспільної активності;
- Уміння застосовувати сучасні тренди міжгалузевого характеру під час соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю (краундфантинг, іміджелогія, проектна та інвестиційна діяльність, стейкхолдерство тощо);
- Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички із загальної, вікової та педагогічної психології для аналізу й діагностики особливостей особистісної та пізнавальної сфери, організації діяльності особистості в різні вікові періоди;
- Здатність працювати в умовах соціальних і професійних ризиків, витримувати емоційне навантаження в складних ситуаціях професійної діяльності, володіння навичками емоційної стійкості й техніками релаксації.

Інтегральна компетентність

- Здатність особи вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в соціально-педагогічній діяльності з дітьми та молоддю або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів освітніх, педагогічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмні результати навчання

- Розуміє роль суспільства як соціалізуючого фактора в розвитку та соціальному становленні дітей і молоді, визначає поняття, категорії, принципи, функції, місце та інші аспекти соціально-педагогічної роботи, актуалізує набуті раніше знання та застосовує їх крізь призму особливостей впровадження компетентнісного підходу в соціально-педагогічній

діяльності;

- Уміє критично аналізувати та формулювати думку, актуалізувати набути знання в аналітичній роботі та освоєнні філософії освіти в психолого-педагогічній і соціальній площинах;
- Аналізує взаємодію компонентів освіти, а також здійснює тенденції соціокультурного й освітнього розвитку, що виявляються в свідомості, поведінці, способі життя певних соціальних груп;
- Виокремлює спільне та відмінне між методологією соціально-педагогічної роботи та дослідження, соціологією та філософією освіти, освітньою та соціальною політикою, іншими аспектами професійної діяльності;
- Уміє скеровувати освітній і виховний процес, акцентувати на головному й керувати колективом, створюючи умови для всебічного розвитку особистості під час здійснення викладацької діяльності;
- Знає структуру, рівні освіти та форми їх здобуття в Україні, розуміє особливості управління сферою освіти на різних рівнях, знає основні напрями діяльності закладу освіти та розуміє специфіку їх організації;
- Здатний застосовувати в професійній діяльності інформаційно-комунікаційні технології в соціально-педагогічній діяльності, оволодіти знаннями щодо структури та динаміки розвитку інноваційних процесів й умов їх впровадження;
- Знає особливості написання наукових статей, тезисів, кваліфікаційних робіт, монографій відповідно до вимог, здійснює наукові дослідження, встановлює міжгалузеві зв'язки в соціально-педагогічній сфері;
- Знає загальні основи менеджменту соціально-педагогічної діяльності, використовує раціональні засоби для побудови технологій управління та навчання діяльності підрозділу та організації в цілому;
- Здатний аналізувати основні тенденції розвитку та впровадження реформ у сфері соціально-педагогічної діяльності, уміє ефективно впроваджувати новітні форми управління закладами освітньої та соціальної сфери;
- Знає особливості організації соціально-педагогічної діяльності на гуманістичних засадах, розуміє соціальні та пізнавальні мотиви учіння, психологічні умови до особистісно-орієнтованого навчання;
- Володіє формами, методами, способами та засобами організації виховної та гурткової роботи в позакласній і позашкільній освіті, інноваційними технологіями організації діяльності дитячого та молодіжного колективів;
- Знає психологічну структуру процесу управління в системі освіти, особливості організації педагогічної діяльності на гуманістичних засадах, види та функції педагогічного управління освітнім процесом, характеризує форми та методи інтерактивного навчання, сутність професійних компетенцій та засади їх формування в майбутніх працівників системи освіти, володіє понятійним апаратом психолог-педагогічних наук, складати стислі структурно-логічні схеми представлення опрацьованих теоретичних джерел;
- Знає предметну сферу та методологічну основу координації надання

соціальних послуг в освітній і соціальній сфері, розуміє засади, механізми, структуру, методи, принципи та стилі надання соціально-педагогічних послуг як частини публічного соціального сервісу;

- Здатний розуміти та аналізувати принципи формування державної соціальної політики та методології оцінювання результативності та ефективності надання соціально-педагогічних послуг в контексті професійної діяльності в умовах соціально-економічних змін;
- Здатний аналізувати нововведення, що стосуються соціально-правового захисту дітей і молоді в системі нормативно-правового забезпечення України, орієнтується в системі надання соціально-правової допомоги особистості в складних життєвих обставинах;
- Розуміє особливості міжособистісних стосунків, дотримання норм етикету та побудови толерантного ставлення в колективі, визначає транскультурні аспекти соціальної роботи та потреби при здійсненні соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю, сприяє гендерній рівності в дитячому та молодіжному колективах;
- Уміє застосовувати сучасні теоретичні, методологічні, технологічні досягнення науки та практики в галузі соціально-педагогічної роботи з молоддю, розуміє соціально-виховний вплив дитячих і молодіжних організацій на ініціативи молоді, вирізняє предмет й об'єкт молодіжної роботи в Україні;
- Застосовує знання з організації й особливостей впровадження елементів корпоративної культури на практиці, уміє розробляти та впроваджувати власні ідеї щодо створення позитивного іміджу закладу освітньої або соціальної сфери, слідує за сучасними тенденціями в іміджології, застосовує їх на практиці;
- Має знання про систему адміністрування закладів освіти та соціальної інфраструктури, провадить інноваційну діяльність, що стосується організаційного, корпоративного, проєктно-інвестиційного менеджменту, аналізує відповідну організацію як частину інноваційних процесів;
- Знає основні аспекти діяльності закладів освіти та соціальної сфери, повноваження, права і обов'язки суб'єктів освітнього та соціального процесів, враховуючи тенденції розвитку суспільства з тенденціями освіти та соціальної політики;
- Уміє на практиці застосовувати набуті теоретичні знання, аналізує соціально-педагогічну роботу з дітьми та молоддю та їх проблеми на локальному рівні, прогнозує шляхи розв'язання, здатний до налагодження зв'язків з представниками різних соціальних інституцій і вміння їх застосовувати у професійній діяльності.

3.2. Консультування та контроль виконання магістерської роботи

Керівниками магістерських кваліфікаційних робіт призначають осіб із числа викладачів випускової кафедри. До 15 листопада випускова кафедра затверджує

теми кваліфікаційних магістерських робіт здобувачів вищої освіти та закріплює їх за відповідними науковими керівниками. Відповідне рішення подається до деканату факультету для підготовки проєкту наказу про призначення керівників і закріплення за студентами тем кваліфікаційних робіт.

Пунктом 3.2 Положення про кваліфікаційні роботи в Криворізькому державному педагогічному університеті, затвердженого Вченою радою університету від 08.12.2016, протокол №5 (зі змінами та доповненнями, затвердженими Вченою радою університету від 16.05.2019, протокол №12) керівництво кваліфікаційними роботами здійснюється, як правило, провідними фахівцями випускових кафедр – професорами, доцентами (докторами, кандидатами наук). За одним науковим керівником може бути закріплено не більше 5 (п'яти) магістерських.

Як виняток, за рішенням Вченої ради університету, яке приймається на підставі обґрунтованого подання завідувачів кафедр, дозволяється керівництво магістерськими роботами викладачам випускової кафедри (асистентам, викладачам, старшим викладач), які не мають наукового ступеня, ученого звання, але плідно займаються науковою роботою, мають практичний досвід з тематики дослідження та досвід у сфері науково-педагогічної діяльності. У випадку призначення науковим керівником викладача, що не має наукового ступеня та ученого звання, йому доручається керівництво не більше 2 (двох) робіт.

У разі потреби за рішенням кафедри на прохання наукового керівника або здобувача вищої освіти для виконання магістерської роботи, на громадських засадах, можуть долучатися консультанти. Консультанти можуть призначатися зі специфічних наукових питань, які належать до компетенції кафедр психолого-педагогічних, фундаментальних, спеціальних дисциплін, а також наукові співробітники, діючі висококваліфіковані фахівці-практики закладів, установ, відомств, без наукових ступенів і звань, з урахуванням їх досвіду.

Поточний контроль над ходом виконання графіка магістерського дослідження здійснює науковий керівник. За потреби магістрант звітує про хід виконання роботи на поточному засіданні випускової кафедри. Наукові здобутки магістранта мають бути відображені в його публікаціях й апробовані участю в наукових конференціях різного рівня.

Готова магістерська робота підлягає попередньому захисту в установлені випусковою кафедрою терміни, нормо-контролю та зовнішньому рецензуванню, за результатами яких вона допускається (або не допускається) до основного захисту. Нормо-контроль якості виконання магістерських робіт визначається науковим керівником і представниками професорсько-викладацького складу випускової кафедри під час попереднього захисту.

При проведенні нормо-контролю враховують: відповідність назви роботи наказу із закріплення теми; дотримання технічних вимог до оформлення роботи; дотримання вимог до структури магістерської роботи; ідентичність назв розділів і підрозділів у змісті та в тексті роботи; наявність відгуку наукового керівника та рецензії; наявність електронного варіанту роботи та її презентації на диску.

Магістерську роботу, яка несвоєчасно потрапила на кафедру або не відповідає встановленим вимогам, до захисту не допускають. До захисту також не допускають

роботи студентів, які не виконали навчальної програми та мають на момент подання до захисту магістерської роботи академічну заборгованість.

Завершена й перевірена науковим керівником магістерська робота підлягає рецензуванню. Рецензент має бути визнаним фахівцем тієї галузі, у межах якої виконувалося магістерське дослідження, мати науковий ступінь, учене звання та відповідні фахові публікації. Допускають внутрішнє рецензування співробітниками університету, що не працюють на випусковій кафедрі, на якій виконується магістерське дослідження. Рецензентові для ознайомлення з роботою й підготовки рецензії виділяється до 10 (десяти) днів.

Зауважимо, що паперовий та електронний варіанти роботи повинні бути повністю ідентичними за своїм змістом. Електронний варіант магістерської роботи завантажується кафедрою на зберігання до репозитарію бібліотеки університету, а диск залишається в роботі для зберігання на випусковій кафедрі.

3.3. Права й обов'язки учасників написання магістерської роботи

Відповідно до Положення про кваліфікаційні роботи в Криворізькому державному педагогічному університеті, затвердженого Вченою радою університету від 08.12.2016, протокол №5 (зі змінами та доповненнями, затвердженими Вченою радою університету від 16.05.2019, протокол №12) за учасниками написання кваліфікаційної магістерської роботи закріплені наступні права та обов'язки:

<i>Деканат факультету</i>	<ul style="list-style-type: none"> - формує списки студентів для розподілу їх для виконання кваліфікаційних магістерських робіт між випусковими кафедрами та науковими керівниками; - рекомендують до написання магістерських робіт студентів, які під час вступу мають середній бал додатка до диплома бакалавра менше ніж 4,0 (не пізніше 30 вересня); - готують витяг із протоколу засідання вченої ради факультету про призначення керівників, консультантів, рецензентів і закріплення за студентами факультету тем кваліфікаційних (магістерських) робіт і подають його до навчально-методичного відділу для підготовки проекту наказу ректора по університету (не пізніше 25 листопада для магістерських робіт); - забезпечують необхідною документацією за встановленими формами випускові кафедри; - здійснюють опосередкований контроль за організацією виконання кваліфікаційних (магістерських) робіт на випускових кафедрах; - надають пропозиції до навчально-методичного відділу щодо голів і складу Екзаменаційних комісій; - подають до Екзаменаційних комісій зведені відомості за підписом декана факультету про виконання студентами всіх вимог індивідуальних навчальних планів й одержання ними оцінок з теоретичних дисциплін, курсових робіт та практик.
---------------------------	---

*Випускова
кафедра*

- розробляє методичні рекомендації з виконання магістерських робіт, які визначають вимоги до змісту, обсягу, оформлення робіт, порядку контролю за їх виконанням, підготовки до захисту тощо з урахуванням специфіки спеціальності;
- рекомендують до написання магістерських робіт студентів, які під час вступу мають середній бал додатка до диплома бакалавра менше ніж 4,0 (не пізніше 30 вересня);
- розробляють теми кваліфікаційних магістерських робіт, заздалегідь ознайомлюють із ними студентів і закріплюють теми кваліфікаційних робіт за студентами (для магістерських робіт до 15 листопада);
- визначають керівників, рецензентів і, за потреби, консультантів магістерської роботи (до 15 листопада для магістерських робіт);
- подають до деканату факультету інформацію для підготовки проекту наказу про призначення керівників, консультантів, рецензентів і закріплення за студентами тем кваліфікаційних магістерських робіт за спеціальністю кафедри;
- приймають рішення про допуск кваліфікаційних магістерських робіт до захисту або про недопущення до захисту робіт студентів, які не виконали дослідження і не подали в установлений термін підготовлену до захисту кваліфікаційну роботу, і подають це рішення до деканату не пізніше як за два тижні до захисту;
- забезпечують студентів необхідними методичними матеріалами, бібліографічними даними, спеціальною й довідковою літературою, створюють робочі місця в кабінетах, зокрема в комп'ютерних класах, оснащують їх необхідним для експериментальної роботи обладнанням тощо;
- складають розклад консультацій керівників і консультантів магістерських робіт і графіки проміжного контролю, проводять попередні захисти кваліфікаційних робіт (у разі необхідності);
- регулярно обговорюють на своїх засіданнях питання щодо організації та ходу виконання кваліфікаційних магістерських досліджень (не менше, ніж два рази на навчальний рік);
- готують пропозиції щодо складу Екзаменаційних комісій, визначають секретарів Екзаменаційних комісій;
- готують необхідну документацію й технічні засоби для захисту кваліфікаційних магістерських робіт;
- беруть участь у складанні звітів про роботу Екзаменаційних комісій, на вимогу голови Екзаменаційної комісії надають необхідну інформацію з організації освітнього процесу, його кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного й інформаційного забезпечення, заходів щодо підвищення якості освіти випускників й освітньої діяльності на кафедрі;
- обговорюють на своїх засіданнях підсумки роботи

	<p>Екзаменаційних комісій, розробляють і впроваджують заходи щодо покращення організації виконання робіт і підвищення їх якості.</p>
<p><i>Науковий керівник</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - розробляє теми магістерських робіт, подає їх на затвердження на кафедрі, а після оприлюднення тематики надає студентам необхідні консультації; - надає рекомендації студенту щодо опрацювання необхідної літератури, нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою кваліфікаційної роботи; - допомагає студенту скласти план-графік виконання роботи, затверджує його, контролює реалізацію. У разі суттєвих порушень, які можуть призвести до зриву встановлених термінів подання кваліфікаційної роботи інформує навчально-методичний відділ, декана факультету та завідувача кафедри для прийняття відповідних заходів, зокрема рішення про недопущення магістерської роботи до захисту; - здійснює загальне керівництво магістерською кваліфікаційною роботою та несе відповідальність за наявність у роботі помилок системного характеру. У разі невиконання студентом його рекомендацій щодо виправлення таких помилок, зазначає це у відгуку; - час, відведений на керівництво роботою, використовує для систематичних (не менше одного разу на два тижні) співбесід, на яких студент інформує про стан виконання магістерської роботи, обговорюються можливі варіанти рішень, конкретизуються окремі пункти завдання тощо; для консультацій студента з усіх питань, окрім тих, що належать до компетенції консультантів із окремих розділів кваліфікаційної роботи; для перевірки виконаної роботи (частинами або загалом); - готує відгук із характеристикою діяльності студента під час виконання магістерської роботи та несе відповідальність за його об'єктивність; - готує студента до захисту роботи, організовує (за необхідності) попередній захист; - має бути присутнім на засіданні Екзаменаційної комісії під час захисту кваліфікаційних робіт, керівником яких він є, але не обов'язково як член комісії.
<p><i>Консультант (науковий консультант)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - складає графік додаткових консультацій із зазначенням часу та місця їх проведення, погоджує його з науковим керівником кваліфікаційної (магістерської) роботи та доводить до відома студента; - ставить, у межах компетенції, завдання перед студентом, добиваючись чіткого розуміння шляхів їх розв'язання; - рекомендує студенту методи розв'язання завдань; - інформує керівника про наполегливість і самостійність роботи

	студента, його ставлення до виконання рекомендацій та врахування зауважень консультанта.
<i>Рецензент</i>	<ul style="list-style-type: none"> - отримує магістерську кваліфікаційну роботу для рецензування; - у десятиденний термін докладно ознайомлюється зі змістом роботи та готує рецензію у друкованому вигляді.
<i>Здобувач вищої освіти</i>	<p style="text-align: center;">Студент має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вибрати тему кваліфікаційної магістерської роботи із низки запропонованих кафедрою або запропонувати власну тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розроблення та можливості виконання; - отримати методичні вказівки щодо виконання та оформлення складників роботи тощо; - користуватися лабораторною та інформаційною базою кафедри, приладами, вимірювальною технікою тощо для проведення натурального експерименту, математичного моделювання або наукових досліджень за темою кваліфікаційної роботи; - працювати над магістерською роботою в аудиторії обладнаній комп'ютерною технікою, необхідним наочним приладдям, довідковою літературою тощо; - отримувати консультації наукового керівника та консультантів роботи; - самостійно вибрати варіанти розв'язання завдань роботи; - звертатися до голови Екзаменаційної комісії, декана факультету та ректорату університету зі скаргами чи апеляціями щодо порушення його прав. <p style="text-align: center;">Студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасно вибрати тему магістерської роботи й отримати конкретні завдання від наукового керівника на добір та опрацювання необхідних матеріалів, літератури; - скласти та узгодити з науковим керівником магістерської роботи календарний план-графік виконання роботи з урахуванням специфіки розділів, необхідності перевірки матеріалів науковим керівником і, у разі потреби, консультантом, отримання відгуку керівника і рецензії та своєчасного надання в Екзаменаційну комісію повністю підготовленої й перевіреної та допущеної до захисту роботи; - регулярно, не менше одного разу на два тижні, інформувати наукового керівника про стан виконання роботи відповідно до плану-графіка, надавати на його вимогу необхідні матеріали для перевірки; - дотримуватися вимог наукової етики, зокрема недопущення плагіату, фальсифікації результатів тощо; - під час розроблення питань урахувувати сучасні досягнення науки й техніки, використовувати передові методики наукових й

експериментальних досліджень, приймати оптимальні рішення із застосуванням системного підходу;

- використовувати сучасні комп'ютерні технології;
- відповідати за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення роботи, її відповідність встановленим вимогам, методичним рекомендаціям з виконання робіт випускової кафедри, нормативним документам і державним стандартам;
- дотримуватися календарного плану-графіка виконання роботи, установлених правил поведінки в спеціальних кабінетах, своєчасно й адекватно реагувати на зауваження та рекомендації наукового керівника та консультантів роботи;
- у встановлений термін подати роботу для перевірки керівнику та консультантам, і після усунення недоліків повернути керівнику для отримання його відгуку;
- ознайомитися зі змістом відгуку наукового керівника та рецензії й підготувати (у разі необхідності) аргументовані відповіді на їх зауваження при захисті роботи на Екзаменаційній комісії.
- уносити будь-які зміни або виправлення в кваліфікаційну роботу після отримання відгуку керівника та рецензії забороняється;
- за рішенням випускової кафедри, наукового керівника, консультанта або за власної ініціативи пройти попередній захист магістерської роботи на кафедрі;
- у встановлені терміни подати кваліфікаційну магістерську роботу до захисту в Екзаменаційну комісію;
- своєчасно прибути на захист магістерської роботи або попередити завідувача випускової кафедри та голову Екзаменаційної комісії (через секретаря Екзаменаційної комісії) про неможливість присутності на захисті із зазначенням причин цього та наступним наданням документів, які засвідчують поважність причин.

Відповідно до Положення про кваліфікаційні роботи в Криворізькому державному педагогічному університеті кваліфікаційна робота бакалавра (бакалаврська робота) виконується протягом навчання на випускному курсі, а кваліфікаційна робота магістра (магістерська робота) – упродовж усього терміну навчання в магістратурі. Обов'язково до написання магістерських робіт залучаються студенти, які навчаються для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

3.4. Підготовка до захисту та захист кваліфікаційної роботи магістра

Захист магістерської роботи відбувається у встановлені відповідно до наказу терміни в присутності членів державної екзаменаційної комісії (ДЕК). До складу державної екзаменаційної комісії входять провідні викладачі кафедри, а також

можуть залучатися інші викладачі університету, наукові співробітники інших закладів вищої освіти або наукових установ. Очолює комісію визнаний фахівець тієї галузі, у межах якої виконувалися магістерські дослідження.

Обов'язковою умовою допуску до захисту магістерської роботи – апробація результатів, що відображені у кваліфікаційній (магістерській) роботі. Апробацією вважається наявність статті у фаховому виданні України за відповідною спеціальністю або доповідь (тез) на всеукраїнських/міжнародних конференціях.

До захисту кожен магістрант має підготувати доповідь на 5-7 хвилин і презентацію, у яких відобразити власні наукові здобутки.

У доповіді здобувач вищої освіти повинен обов'язково зазначити тему магістерської роботи та її виконавця, актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу дослідження, наукову новизну (за наявності), практичну значимість, результати апробації та висновки.

Після закінчення доповіді магістрант відповідає на запитання членів державної екзаменаційної комісії. Подальший захист супроводжується виступом наукового керівника, який характеризує особистісні й ділові якості магістранта, надає оцінку виконаній роботі. Наприкінці захисту Голова ДЕК оголошує зміст представленої рецензії. Оголошення результатів захисту для всіх магістрантів відбувається після їх обговорення членами ДЕК. Окремі частини магістерських робіт, що містять цінні рішення та пропозиції, державною екзаменаційною комісією можуть бути рекомендовані до друку у фахових наукових виданнях України за відповідною спеціальністю. Студенти, що виявили здібності до наукової роботи, виконали магістерське дослідження на високому науковому рівні можуть бути рекомендовані до подальшого вступу до аспірантури.

Якщо захист магістерської роботи визнаний незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, або він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою. Відтак, при виконанні магістерської роботи студент зобов'язаний:

- обґрунтувати вибір теми магістерської роботи;
- разом із науковим керівником скласти індивідуальне завдання на виконання магістерської роботи;
- дотримуватися розробленого разом із науковим керівником календарного плану-графіка виконання роботи;
- представляти текст, матеріали окремих розділів науковому керівникові (консультантові) для перевірки;
- вносити зміни й корективи в зміст роботи відповідно до вимог і зауважень наукового керівника (консультанта) для забезпечення її якості;
- виконувати магістерську роботу відповідно до вимог діючого освітнього стандарту;
- нести відповідальність за обґрунтовані в магістерській роботі рішення, зроблені висновки, рекомендації, а також за вірогідність усіх даних і розрахунків;
- представити вчасно магістерську роботу на перевірку керівникові.

РОЗДІЛ 4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБІТ

4.1. Дотримання принципів академічної доброчесності

Відповідно до Бухарестської декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі кожен член академічної й освітньої спільноти повинен прагнути до чесності та лише потім поширювати це прагнення на інших учасників освітнього та наукового процесу, послідовно утримуючись від брехні, шахрайства, крадіжок й інших форм нечесної поведінки, що викривляють парадигму освіти та науки. Взаємна довіра всіх без винятку членів академічної спільноти – неодмінна особливість робочої обстановки, що сприяє вільному обміну ідеями, а також творчості й особистому розвитку.

Чесність у навчанні, наукових дослідженнях, отриманні наукових ступенів і вчених звань повинна ґрунтуватися на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних й об'єктивних критеріях. Вільний обмін ідеями та свобода самовираження ґрунтуються на взаємній повазі всіх членів академічної спільноти незалежно від їх ієрархічного статусу. Відсутність подібного обміну негативно позначається на академічній і науковій творчості.

В умовах сучасного стану університетської освіти України принципи академічної культури та доброчесності або сприймаються як щось абстрактне, модне, про що часто згадують на словах, але не використовують на ділі, або, у кращому випадку, як підстава заборонити студентам і викладачам безконтрольно та безвідповідально використовувати чужі думки, видаючи їх за свої, і визначити порядок покарання за плагіат і списування. У цьому розумінні академічна доброчесність зводиться до правил роботи з інформацією. На наш погляд, таке розуміння проблеми занадто вузьке, оскільки суть її розв'язання полягає, насамперед, у світоглядно-ціннісній площині.

Академічна доброчесність вимагає, щоб і студент, і викладач, і дослідник почували себе вільними від руйнівного впливу корупції й академічного консерватизму. Слід підтримувати прагнення бути чесними та відкритими у висловлюванні своїх думок, бо в атмосфері, де вчений відчуває себе вільним у висловленні своєї думки, можна досягти реального інтелектуального та матеріального прогресу. Проте академічна доброчесність передбачає не тільки академічну свободу, але й відповідальність за кожне висловлене судження, оцінку, будь-який здійснений людиною вчинок.

Феномен академічної нечесності (недоброчесності, недоброчесності) є багатограним і може набувати різних проявів. У його основі лежить умисне порушення загальноприйнятих в академічному середовищі моральних і правових норм, зазвичай з метою отримання певних переваг. У будь-якому разі поширеність таких проявів завдає нищівного удару якості освіти та якості наукових досліджень, перетворюючи їх на протилежні феномени – дипломовану псевдоосвіту та небезпечну псевдонауку. Прояви академічної недоброчесності можна розділити на дві групи: недоброчесність в освітній діяльності та недоброчесність в науковій

діяльності. Проте такий поділ є доволі умовним, адже в сучасних умовах освітня діяльність нерозривно пов'язана з науковою.

При виконанні кваліфікаційної магістерської роботи студенти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності. Магістерську роботу студент має виконувати самостійно. Необхідно дотримуватись етики цитування, давати покликання на використані джерела, подавати достовірну інформацію про виконану роботу та її результати.

До проявів академічної недоброчесності також відносять (відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету, затвердженого Вченою радою університету від 12.09.2019 року протокол №2):

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження і/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

- неналежне цитування – використання неправильних покликань у тексті при оформленні прямих і непрямих цитат;

- обман – надання запевне неправдивої інформації щодо власної навчально-наукової (творчої) діяльності чи організації науково-дослідницького процесу; іноді до різновидів обману відносять: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- фабрикація – вигадкування фактів, актуалізованих в освітньому процесі або науково-дослідницькій діяльності, що отримують подальше використання в кваліфікаційній магістерській праці з подальшим її оприлюдненням під власним авторством;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних результатів, що стосуються науково-дослідницької діяльності, до якої відносять викривлення фактів для підтвердження результатів власної навчально-наукової, науково-дослідницької праці з подальшим її оприлюдненням під власним авторством;

- шахрайство – підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо), проходження процедур контролю знань підставними особами; здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату наукової діяльності.

Плагіатом (академічним плагіатом) вважають:

- відтворення текстів, таблиць, ілюстрацій та інших способів оформлення результатів інших авторів з представленням їх як власних;

- відтворення (неперервне або дискретне) великих за обсягом фрагментів чужих текстів із подальшим їх оприлюдненням під виглядом власної навчально-наукової чи науково-дослідницької праці, навіть за умови належних покликань;

- відтворення текстів інших авторів з подальшою мінімальною модифікацією (заміна деяких термінів, внесення незначних правок, зокрема переформулювання, зміна порядку слів і т. ін.) задля пристосування для власної навчально-наукової чи науково-дослідницької праці з подальшим її оприлюдненням під власним іменем;

- компіляція – вибіркове поєднання, перемішування кількох текстів інших авторів з подальшим оприлюдненням під власним авторством;

- переклад текстів інших авторів без зазначення джерела.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- покликання на джерела інформації в разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське й суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчально-наукової (творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Найпоширенішим проявом академічної недоброчесності безперечно є плагіат, тобто навмисне чи усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань.

Іноді трапляється таке явище як самоплагіат, який передбачає використання власних попередніх праць автора в іншому контексті, без посилань на те, що такий текст вже був раніше використаний або опублікований. У кваліфікаційних роботах допускається самоплагіат у 10%.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності у роботах студентів університету встановлена розділом 4 Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету, затвердженого Вченою радою університету від 12.09.2019 року протокол №2 та передбачає, що:

- робота, у якій допущено порушення норм академічної доброчесності, не може бути рекомендована до захисту та оприлюднення;

- у разі виявлення порушення норм академічної доброчесності в роботі, рекомендованій до оприлюднення, її вважають невиконаною та не допускають до оприлюднення (захисту, публікації тощо);

- у разі виявлення порушення норм академічної доброчесності в оприлюдненій роботі, її також вважають невиконаною і знімають з оприлюднення; за умови оцінювання відповідна праця отримує «незадовільно» або «не зараховано» та не може бути врахована в будь-якій формі звітності;

- у разі виявлення у кваліфікаційній магістерській роботі порушення студентом академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, кваліфікаційна робота не допускається до захисту, а якщо такі факти були виявлені під час захисту, робота оцінюється на «незадовільно»; якщо студент рішенням кафедри не допущений до захисту роботи або робота під час захисту оцінена на «незадовільно», студент відраховується з університету за невиконання індивідуального навчального плану;

- відповідальність за виявлені факти порушення правил академічної доброчесності науково-дослідницьких працях покладено на автора й наукового керівника роботи.

Задля детальнішого ознайомлення із питаннями про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету можна переглянути:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Статут Криворізького державного педагогічного університету;
- Правила внутрішнього розпорядку університету;
- Положення про організацію освітнього процесу в університеті;
- Положення про кваліфікаційні роботи в університеті;
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті;
- Положення про порядок переведення, відрахування, поновлення, переривання навчання студентів в університеті.

Здобувачам вищої освіти та їх науковим керівникам під час виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи задля дотримання принципів академічної доброчесності пропонується використовувати безкоштовні онлайн сервіси з перевірки матеріалів робіт на плагіат. Нині популярним онлайн сервісом перевірки на плагіат робіт здобувачі вищої освіти є **Unicheck** (<https://unicheck.com/uk-ua>). Зазначений сервіс дає можливість провести перевірку на плагіат кваліфікаційних магістерських робіт безкоштовно (до 200 слів) та за особисті кошти (у залежності від об'єму матеріалу, мови виконання тощо). Використання онлайн сервісу для перевірки матеріалів робіт на плагіат є особистою справою здобувачів вищої освіти.

Особливістю сервісу Unicheck є надання після перевірки детального звіту щодо роботи, у якому зазначено коректність цитування (прямих і непрямих), посилання на існуючі інтернет-ресурси та використані джерела в роботі, а також визначається рівень унікальності тексту:

4.2. Критерії оцінювання курсових і кваліфікаційних робіт

4.2.1. Критерії оцінювання студентських курсових робіт

Критерії оцінювання роботи	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів
Роботу виконано точно в термін, за графіком у ній представлено самостійний повний аналіз літератури; студент виявив вміння правильно аналізувати та відбирати різноманітні методи, умови, форми роботи тощо; проводити діагностичне дослідження проблеми; статистично обробляти, аналізувати та подавати результати; урахувати психологічні особливості в організації діяльності певної групи навчання.	відмінно	A	90-100
Робота написана самостійно; зміст відповідає назві; завдання виконанні та мета досягнута; припускаються деякі неточності в аналізі літературних джерел, діагностичних даних; недостатньо обґрунтовані розроблені методики, умови або рекомендації з організації навчального процесу.	добре	B	80-89
Робота написана самостійно; зміст відповідає назві; завдання виконанні та мета досягнута; припускаються деякі неточності в аналізі літературних джерел, діагностичних даних; не всі завдання дослідження виконано, навчально-методичні матеріали розроблені не в повному обсязі.	добре	C	71-79
Робота написана самостійно; зміст розкрито недостатньо; завдання виконані неповністю; у роботі представлено аналіз обмеженої кількості наукових джерел, описана мала кількість методик, відсутні рекомендації з організації навчального процесу.	задовільно	D	61-70
Зміст розкрито недостатньо; завдання виконані неповністю; у роботі	задовільно	E	50-60

представлено аналіз обмеженої кількості наукових джерел, застаріла та недостатня бібліографія; описана мала кількість методик або методичні матеріали не відповідають змісту; висновки зроблені на низькому рівні і в оформленні роботи є недоліки; студент протягом написання роботи жодного разу не відвідував консультації наукового керівника.			
Робота списана або зміст нерозкритий; відсутній науковий апарат; оформлення без дотримання вимог; відхилення від терміну до 5 днів.	незадовільно	FX	30-49

4.2.2. Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт

Критерії оцінювання роботи	Оцінка		Кількість балів
	національна шкала	шкала ECTS	
Тема розкрита повністю; засвідчена новизна роботи; передбачене практичне значення; матеріал проаналізований ефективно; одержані результати достовірні й систематизовані; висновки логічні й розкривають результати розв'язання поставлених завдань; оформлення роботи відповідає вимогам; відгук і рецензія позитивні; доповідь на захисті представлена у вигляді мультимедійної презентації та цілісно відображає зміст роботи; відповіді на запитання членів ЕК правильні.	Відмінно	A	90-100
Тема роботи розкрита, але є окремі недоліки непринципового характеру: використано менше 75% літературних джерел за останніх 10 років видання; елементи новизни та практичного значення не зовсім чітко виражені; недостатньо використані інформаційні матеріали; робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, але має окремі незначні недоліки; є незначні зауваження в рецензії або відгуку наукового керівника; доповідь на захисті логічна, але	Добре	B	80-89

<p>відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації; відповіді на запитання членів ЕК правильні.</p>			
<p>Тема роботи розкрита, є окремі недоліки принципового характеру: поверхово проаналізовані джерела; елементи новизни та практичного значення не мають чіткого вираження; робота загалом оформлена згідно з чинними вимогами, проте містить окремі недоліки; є окремі зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника; недостатньо використані інформаційні матеріали; доповідь логічна, але відображає не всі змістові акценти роботи, відсутнє представлення матеріалів у вигляді презентації; відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні.</p>	Добре	С	70-79
<p>Тема роботи в основному розкрита, але є окремі недоліки змістового характеру: в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди вмотивований; є зауваження щодо оформлення роботи; доповідь на захисті не представлена у вигляді мультимедійної презентації; рецензія та відгук наукового керівника містять зауваження; окремі відповіді на запитання членів ЕК не зовсім чіткі.</p>	Задовільно	D	60-69
<p>Тема роботи в основному розкрита, але є чисельні недоліки змістового характеру: теоретичний розділ має реферативний характер, не містить аналізу підходів до висвітлення проблем, заявлених у темі дипломної роботи; в аналітичній частині спостерігається надлишок елементів описовості; висновки сформульовані з надмірною узагальненістю; добір інформаційно-ілюстративних матеріалів (таблиці, графіки, схеми тощо) не завжди вмотивований; є зауваження щодо</p>	Задовільно	E	50-59

оформлення роботи; подані в роботі авторські наукові положення та пропозиції щодо їх практичного використання обґрунтовані непереконливо; рецензія та відгук наукового керівника містять суттєві зауваження; не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні.			
Тема роботи розкрита поверхово, є такі недоліки: зміст роботи не відповідає темі; немає огляду сучасних літературних джерел з обраної теми; у роботі переважають описовість і реферативність, відсутня системність; є численні зауваження щодо оформлення роботи; висновки не видаються достовірними; рецензія та відгук наукового керівника містять принципові зауваження; відповіді на запитання членів ЕК неточні, неповні або неправильні	Незадовільно	FX	40-49
Робота виконана не самостійно; структура роботи не відповідає вимогам; зміст роботи не розкриває її теми; робота вкрай недбало або неправильно оформлена.	Незадовільно	F	0-39

4.2.3. Загальноуніверситетські критерії оцінювання студентів

Відповідно до п. 4.1 Положення про систему оцінювання навчальних досягнень студентів у Криворізькому державному педагогічному університеті (зі змінами та доповненнями, затвердженими Вченою радою університету 14 січня 2021 р., протокол №6) підсумкове оцінювання студента визначається за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою оцінок наступним чином:

Оцінка за національною шкалою балів		Оцінка за шкалою ECTS	100-бальна система оцінювання
Екзамен (чотирирівнева)	Залік (дворівнева)		
відмінно	зараховано	A	90-100
добре	зараховано	B	80-89
		C	71-79
задовільно	зараховано	D	61-70
		E	50-60
незадовільно	не зараховано	FX	30-49
		F	0-29

4.3. Технічні вимоги до оформлення курсових і кваліфікаційних робіт

4.3.1. Загальні вимоги до оформлення курсової та кваліфікаційної (бакалаврської та магістерської) робіт

Курсова та кваліфікаційна (бакалаврська, магістерська) роботи оформлюються відповідно до встановлених вимог і методичних рекомендацій, що ухвалені випусковою кафедрою закладу вищої освіти на підставі рекомендацій органу, до сфери управління якого належить заклад вищої освіти. Загальні вимоги до написання науково-дослідницьких робіт визначені Національним стандартом України «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання ДСТУ 3008:2015» (2016 р.). Здобувач вищої освіти має неухильно дотримуватися методичних рекомендацій визначених й ухвалених випусковою кафедрою, вченою радою факультету або закладу вищої освіти.

Студент здійснює підготовку роботи у файлах формату «doc» або «docx». Після завершення написання роботи студент надає друковану роботу за допомогою принтера або іншої копіювальної техніки на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) в одному екземплярі на випускову кафедру. Курсова робота повинна бути переплетена в м'яку палітурку (європереплетення), а кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти зшивається в твердій обкладинці. Під час зшивання кваліфікаційної (бакалаврської або магістерської) роботи в тверду обкладинку студент повинен врахувати, що після останнього листа кваліфікаційної роботи з нею зшивається ще 1 (один) аркуш білого кольору та 5 (п'ять) прозорих файлів.

Кваліфікаційна (бакалаврська, магістерська) робота в обов'язковому порядку подається в електронному варіанті. Електронний варіант надсилається на електронну пошту або на окремому електронному носії надається випусковій кафедрі. для її подальшого оприлюднення в репозитарії університету (<http://elibrary.kdpu.edu.ua>). Оприлюднення робіт студентів відбувається відповідно до затвердженого графіку, що встановлюється розпорядженням по навчально-методичному відділу.

Текст роботи студентів необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Шрифт друку повинен бути «Times New Roman», кегель – 14, абзацний відступ – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5. Обсяг основної частини роботи (вступ, розділи, висновки) становить для:

- курсової роботи - 25-30 сторінок друкованого тексту;
- кваліфікаційної (бакалаврської) роботи – 45-50 сторінок друкованого тексту;
- кваліфікаційної (магістерської) роботи – 60-65 сторінок друкованого тексту.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору без додаткових виділень, якщо вони не передбачені вимогами. Щільність тексту всюди однакова. Студентам рекомендується друкований варіант роботи, у яких є ілюстрації та інші об'єкти подавати у кольоровому варіанті.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи та пункти. Заголовки частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ» (за наявності), «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» (за наявності) друкують великими літерами (за допомогою

CapsLk) та вирівнюються по центру аркуша. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами, окрім першої великої, з абзацного відступу. У кінці заголовку розділу, підрозділу або пункту крапка не ставиться. Заголовок розділу або підрозділу не може складатися з двох і більше речень. Відстань між назвою розділу та назвою підрозділу повинна складати один відступ, відстань між назвою підрозділу й основним текстом – відсутня.

Структурні елементи в роботі мають починатись з нового аркуша, за винятком підрозділів і підпунктів в середині розділів. До основних структурних елементів роботи відносяться:

- ЗМІСТ;
- ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ (за наявності);
- ВСТУП;
- РОЗДІЛИ;
- ВИСНОВКИ;
- СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ;
- ДОДАТКИ (за наявності).

Сторінки, на яких друкується зміст, перелік умовних позначень, а також список використаних джерел, додатки, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки, не входять до основного тексту роботи. Проте всі сторінки роботи підлягають нумерації.

4.3.2. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць та формул у роботі

Ілюстрації, фотографії, схеми, графіки, карти й таблиці в роботі можна подавати після тексту, де вони згадуються, на наступній сторінці або в додатках. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають у загальну нумерацію сторінок. Таблиці, малюнки або креслення, розміри яких більше, ніж формат А4, враховують як за одну сторінку або розміщують у додатках.

У роботі варто використовувати авторські матеріали, штрихові ілюстрації та оригінали фотознімків.

Підпис під об'єктом має основні елементи:

- найменування об'єкту, що позначається скороченим словом «Рис.», «Табл.» або «Формула»;
- порядковий номер об'єкта вказується арабськими цифрами без знака номера;
- тематичний заголовок об'єкта повинен узагальнено найменувати об'єкт;
- обов'язковим елементом позначення об'єкта є посилання на джерело або вказання авторства.

Пояснювальні підписи під об'єктами (ілюстрації, фотографії, схеми, графіку, карти, таблиці) не розміщуються, усі роз'яснення надаються в основному тексті. Після згадки в основному тексті об'єкта повинно бути посилання на нього. Наприклад, якщо воно розміщене після згадки в основному тексті «(Рис. 3.2.)», якщо об'єкт розміщений у додатках «(Додаток А)».

Таблиці повинні бути виконані в Microsoft Word. Шрифт друку у таблиці повинен бути «Times New Roman», кегель – 12, абзацний відступ – відсутній,

міжрядковий інтервал – 1.

Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини та розмішувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо текст, що повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками «Те саме» або об'єднати графі таблиці в одну. Таблицю розміщені не в додатку, а після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Наприклад:

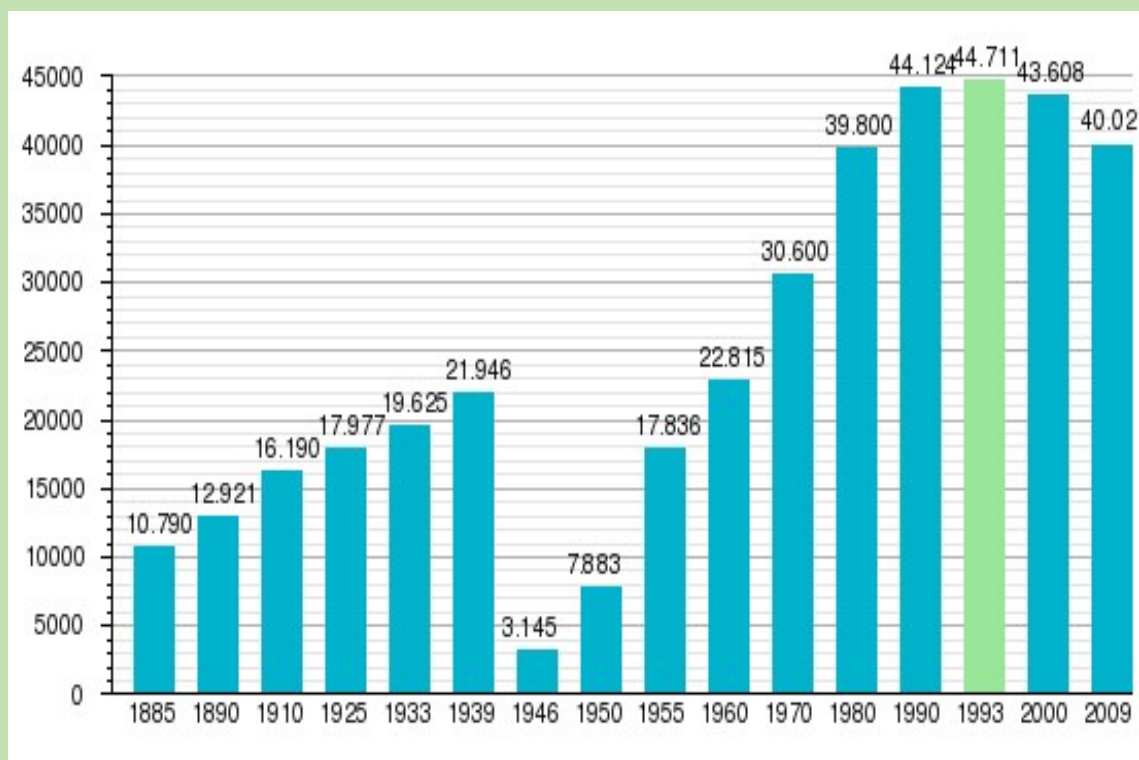
Таблиця 1.6.

<i>Рік</i>	<i>Кількість ЗВО</i>	<i>Кількість студентів у ЗВО</i>
2016-2017	292	1302,5
2017-2018	289	1330,0
2018-2019	282	1322,6
2019-2020	281	1266,1

Табл. 1.6. Інформація про кількість закладів вищої освіти в розрізі років.

Джерело: [3].

Ілюстрації, фотографії, схеми, графіки, карти повинні бути вирівняні по центру аркушу. Розміри ілюстрації, фотографії, схеми або карти повинен бути 10*15 см, за винятком об'єктів створених за допомогою сервісів Microsoft Word. Такі об'єкти повинні бути вирівняні по центру аркуша та не виходити за встановлені поля. Наприклад:

Рис. 2.3. Динаміка чисельності населення в Україні.

Джерело: [7].

4.3.3. Вимоги до списку використаних джерел і посилань

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ подається в роботі як окрема частина між загальними висновками до роботи та додатками. Список використаних джерел повинен містити коректні, правдиві бібліографічні описи всіх використаних джерел й інтернет-ресурсів. Оформлення списку використаних джерел в курсовій і кваліфікаційних роботах допускається виключно українською мовою, за винятком іноземних джерел. До списку джерел можуть потрапляти не лише наукові статті, посібники, книги, електронні ресурси, багатотомні видання, збірники, а й нормативно-правові акти, патенти, монографії, матеріали конференцій, автореферати дисертацій, дисертації, магістерські роботи, статті з ідентифікатором DOI, наукові рукописи з декількома авторами тощо.

Відомості про джерела, включені у список використаних джерел, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів. Використані джерела можна розміщувати декількома способами: в алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків, у порядку появи посилань у тексті або у хронологічному порядку. Допустимими стилями оформлення списку використаних джерел в кваліфікаційній роботі магістра є «APA (American Psychological Association) style», «Basic Springer Reference Style» або «References».

Стиль оформлення та спосіб розміщення використаних джерел в роботі визначається випусковою кафедрою на початку календарного року, а у разі відсутності таких рекомендацій автором роботи та його науковим керівником (із відповідним зазначенням у вступі). При використанні інтернет джерел автор оформлює інтернет-ресурс відповідно до стилю оформлення списку використаних джерел й обов'язково повинен надати URL посилання та вказати дату звертання.

Приклади оформлення списку використаних джерел подається у додатку В цих методичних рекомендацій.

ПОСИЛАННЯ НА ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА. Здобувач вищої освіти під час виконання дослідження в роботі повинен обов'язково посилатися на використані джерела, окремі розділи або частини джерел, які є результатом наукової або творчої діяльності іншої особи. Посилання на використані джерела є виконанням норм академічної доброчесності, що дозволяють встановити першоджерело (першоавтора) та правдивість наведеного твердження, інформації в роботі студента.

Посилатися студенту варто на публікації, що було оприлюднені не більше 10 років тому. Виключенням є нормативно-правові акти, чинні стандарти та патенти, а також випадки, коли тематика дослідження спрямована у напрямках історіографії або історичної ретроспективи процесів соціально-педагогічної діяльності. У роботі допускається цитування, самоцитування та посилання на публікації інших авторів з додатковим самостійним навантаженням.

Коли одним із джерел є нормативно-правовий акт, то здобувачу вищої освіти варто зазначити форму акта (указ, закон, наказ, постанова, розпорядження, ухвала тощо), його назву, дату ухвалення та номер документу. У випадку якщо нормативно-правовий акт зазнав змін, то здобувач вищої освіти у дужках зазначає останню дату зміни документу.

Посилання в тексті позначаються квадратними дужками «[]» після завершення відповідного речення або іншого об'єкту роботи. Якщо здобувач вищої освіти використовує джерело, де вказані сторінки або з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні на джерело він повинен вказати порядковий номер використаного джерела відповідно до списку використаних джерел та точні сторінки або номери ілюстрацій, таблиць запозичених у джерелі:

<i>Наприклад</i>	<i>Опис</i>
[8]	Посилання на джерело без сторінок
[14, с. 16]	Посилання на джерело із запозиченою інформацією з однієї конкретної сторінки
[12, с. 345-347]	Посилання на джерело із запозиченою узагальненою інформацією з декількох сторінок
[12; 16; 28]	Посилання на декілька джерел без сторінок
[8, с. 49; 34, с. 89]	Посилання на декілька джерел із запозиченою інформацією з однієї конкретної сторінки
[56, с. 77-78; 78, с. 1-3]	Посилання на декілька джерел із узагальненою інформацією з декількох сторінок
[17, с. 49-56; 34]	Посилання на декілька джерел, де в одному запозичено інформацію з декількох сторінок, а інше джерело без сторінок
[9-11; 15; 19-22]	Посилання на ряд джерел одного автора, де вказана однакова думка, що зазначається в кваліфікаційній роботі

Цитата повинна бути з обох боків виділена лапками, в обов'язковому порядку в граматичній формі, у якій вона подана у джерелі, без пропуску слів або довільного скорочення студентом авторського тексту, і обов'язково супроводжується коректним посиланням на джерело. Самоциткування допускається у кваліфікаційній роботі, не більше ніж 10%, у випадках наявності одноосібних або у співавторстві статей, із дотриманням правил цитування.

При непряму цитуванні з додатковим самостійним навантаженням здобувачеві вищої освіти рекомендовано бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і обов'язково давати відповідні посилання на джерело. Непряме цитування впливає на об'єм роботи та унікальність тексту в ній.

Рекомендується після цитування здобувачу вищої освіти зробити власний коментар задля визначення ставлення автора роботи до зазначеного матеріалу:

<i>Наприклад</i>	<i>Форма</i>
На думку М. Іванова, економіка є наукою та академічною дисципліною, що забезпечує фінансову стабільність суспільства [8].	Непряме цитування

Заслужують на увагу дослідження М. Гончаренко, яка визначає, що питання функціонування та розвитку вищої освіти відносять до пріоритетних напрямів держави [12, с. 345].	Непряме цитування з посиланням на джерело
Ліна Костенко сказала: «Люди, як правило, бачать світ у діапазоні своїх проблем» [12].	Пряме цитування
«... Іншими словами, проживаючи в певній країні, ймовірність дізнатися автору про запозичення його твору в іншій країні була дуже невеликою» [15].	Пряме цитування окремої частини

4.3.4. Нумерація сторінок й інших елементів роботи

Першою сторінкою курсової чи кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи є титульний аркуш, який включають у загальну нумерацію сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подається арабськими цифрами без символу «№».

Структурні елементи роботи не можуть мати порядкового номеру, за виключенням розділів. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП», «2 РОЗДІЛ ОСНОВНА ЧАСТИКА» або «Розділ 5. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера ставиться крапка, а потім друкують заголовок розділу. Наприклад: «РОЗДІЛ 1.». Структурні елементи роботи вирівнюються по центру та друкуються напівжирним.

Підрозділи нумерують у межах одного розділу та кожен раз починають з початку. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу. Між номером розділу та порядковим номером підрозділу, а також після порядкового номеру підрозділу, обов'язково ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Нумерація підрозділу та його заголовок виділяються напівжирним і вирівнюються по абзацному відступу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу та кожен раз починають з початку. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу та пункту, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.1.» (перший пункт третього підрозділу другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Нумерація пункту та його заголовок виділяють напівжирним курсивом і вирівнюють за абзацним відступом, без відступу в середині підрозділу.

Ілюстрації, фотографії, схеми, графіки або карти позначають умовним скороченням «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Ілюстрації, фотографії, креслення, схеми, графіки, карти подані в додатках не нумеруються, але обов'язково мають посилання в тексті. Номер ілюстрації, фотографії, креслення, схеми, графіки, карти складається з номера розділу та порядкового номера об'єкта.

Після скорочення «Рис.», між номером розділу та номером об'єкта в розділі обов'язково ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.4» (четвертий рисунок у розділі першому).

Номер об'єкта, його назва та посилання на джерело розміщуються послідовно під об'єктом, наприклад: «Джерело: [8].». Якщо ілюстрація, фотографія, схема, графік або карта розроблена автором роботи, то замість коректного посилання на джерело пишеться наступне: «Джерело: складено автором.». Номер об'єкта, його назва та посилання на джерело пишуться курсивом і вирівнюються по центру під об'єктом.

Таблиці позначають умовним скороченням «Табл.» і нумерують послідовно в межах розділу, таблиці подані у додатках не нумеруються. У правому верхньому куті над відповідною таблицею розміщується напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 3.3» (третья таблиця третього розділу). Назва таблиці та посилання на джерело друкуються після її завершення, вирівнявши текст по центру курсивом. Таблиці, подані в додатках, повинні мати посилання на текст роботи. Допускається перенесення таблиці на інший аркуш.

4.3.5. Вимоги до оформлення висновків розділів і загальних висновків у кваліфікаційних роботах студентів

Після кожного розділу автор повинен підбити логічний підсумок, який узагальнюватиме зміст проведеного дослідження розділу, розкриватиме зміст одного з поставлених завдань у вступі. Висновок до розділу позначається й оформлюється як окремий пункт розділу, але без нумерації підрозділу і з додержанням всіх вимог, наприклад: «Висновок до першого розділу» або «Висновки до розділу 1». Висновки до розділу повинні бути не менше одного аркуша друкованого тексту. Висновки прийнято починати зі слово сполучень: «На основі вище викладено можна зробити висновок, що...», «Викладений матеріал дозволяє нам зробити висновок, що...», «Логічним висновком є...», «Узагальнюючи інформацію варто зазначити, що...» й «Основним висновком є...» тощо.

Після завершення магістерського дослідження автор повинен написати загальний висновок до роботи. **ВИСНОВКИ** є структурною частиною магістерської роботи, що розміщується перед списком використаних джерел. У загальних висновках автор повинен відобразити результати вирішення поставлених завдань, загальну інформацію щодо магістерського дослідження та рівень завершеності дослідження. Висновки мають бути стислими, логічно побудованими, інформативними, не носити звітний характер і побудованими від третьої особи множини. Обсяг загальних висновків до роботи – 2-3 сторінки друкованого тексту.

Висновки є абсолютно авторським текстом. Висновки повинні відображати зміст і результати дослідження, розкривати зміст поставлених завдань дослідження, а також перспективи подальших досліджень. У висновках автор не може посилається на інших авторів, наукові статті або результати інших досліджень, використовувати не перевірені дані, таблиці або ілюстрації, нормативно-правові акти в попередній

редакції.

4.3.6. Оформлення додатків у роботі

ДОДАТКИ є самостійною структурною частиною курсової та кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи, що формується як продовження роботи на наступних її сторінках. Додатки впливають на загальний обсяг роботи, але не входять до основної частини. У кожному додатку окремо зазначається, які матеріали або об'єкти розроблені безпосередньо автором, а які запозичені з наукових джерел й інтернет-ресурсів.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки. Додатки мають власну послідовність за алфавітним принципом. Додатки слід позначати послідовно великими літерами українського алфавіту. Автор за бажанням може використати не поширені літери українського алфавіту (Г, Є, Ї, Й, Ч, Ђ) для позначення додатків. Слово «додаток» й алфавітний покажчик вирівнюють за правим краєм, без використання курсиву, напівжирного виділення або підкреслення. Додаток повинен мати заголовок вирівняний по центру сторінки.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, не нумерують. В одному додатку може бути лише один об'єкт (ілюстрація, фотографія, схема, графік, карта і таблиця). У додатку допускається надання додаткових пояснень щодо особливостей об'єкта виключно під об'єктом і не більше ніж 50-100 слів.

Обов'язково, щоб в основному тексті роботи було посилання на додаток. Наприклад:

Історичною цінністю потрібно вважати не лише будівлю, яка гарно збереглася, а й відомості та фотографії, які засвідчують діяльність школи як осередку освітньої діяльності на Криворіжжі кінця XIX ст. (Додаток Г).

4.4. Основні вимоги до змісту й оформлення презентації

Презентації створюються для наочної підтримки захисту дослідницьких, курсових і кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт. Основною відмінністю презентацій від решти способів представлення інформації є їх особлива насиченість змістом та інтерактивність, або ж здатність певним чином змінюватися й реагувати на дії користувача.

Не варто заповнювати один слайд занадто великим обсягом інформації: слухачі можуть одноразово запам'ятати не більше двох-трьох фактів, висновків, визначень. Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відображаються по одному на кожному окремому слайді. Розміщувати багато дрібного тексту на слайді неприпустимо. Маленький текст дуже важко читати та майже неможливо запам'ятати. Не розміщуйте на слайді дослівно все, що ви маєте намір сказати словами.

Простіше зчитувати інформацію розташовану горизонтально, а не вертикально. Найбільш важлива інформація повинна розташовуватися в центрі екрана. Не використовуйте малюнки, фотографії поганої якості чи із спотвореними пропорціями, рівномірно та раціонально використовуйте площу слайда. Кількість тексту в презентаціях повинна становити 35%, інші 65% – матеріали, ілюстрації й

організаційні моменти.

Основні вимоги до презентацій здобувачів вищої освіти:

- кожен слайд має відображати одну думку й описувати конкретний елемент роботи (актуальність, мету, об'єкт і предмет, гіпотеза, наукова новизна, апробація матеріалів роботи, загальні висновки тощо);

- текст має складатися з коротких слів і простих речень, шрифт тексту визначається студентом, кегель (розмір) тексту повинен для презентації бути не менше ніж 20-22 пт., міжрядковий інтервал – 1 або 1.5, всього на слайді має бути 8-10 рядків, а загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;

- заголовки мають привертати увагу аудиторії й узагальнювати основні ідеї слайда, у заголовках можуть бути великі та малі літери;

- усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі;

- Кількість елементів (фотографії, таблиці, карти тощо) на одному слайді має бути не більше двох;

- усі текстові дані потрібно ретельно перевірити на відсутність граматичних, орфографічних і стилістичних помилок, дотримуйтеся прийнятих правил скорочень;

- важливі відомості (наприклад: висновки, визначення, правила тощо) подавайте крупним і виділеним шрифтом і розташовуйте по середині слайда для максимальної концентрації уваги;

- текст слайда має бути узгоджений в одній часовій формі;

- здобувачам вищої освіти під час підготовки презентацій варто враховувати корпоративний стиль університету;

- слайди мають бути не надто яскравими – яскраві кольори та зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі даних.

Вимоги підбору кольорів та форм у презентаціях:

- стимулюючі (теплі) кольори сприяють збудженню й діють як подразники: червоний, оранжевий, жовтий;

- дезінтегруючі (холодні) кольори заспокоюють, викликають сонливий стан: фіолетовий, синій, блакитний, синьо-зелений, зелений;

- нейтральні кольори: світло-рожевий, жовто-зелений, коричневий;

- поєднання двох кольорів – кольору знака та кольору фону (суттєво впливає на зоровий комфорт, причому деякі пари кольорів не тільки стомлюють зір, а й можуть спричинити стрес (наприклад: зелені символи на червоному фоні);

- найкраще поєднання кольорів шрифту та фону: білий на темно-синьому, чорний на білому, жовтий на синьому;

- кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів;

- будь-який фоновий малюнок втомлює очі та знижує ефективність сприйняття даних;

- підсвідомість легко вловлює чіткі, яскраві малюнки, що швидко змінюються, вони краще запам'ятовуються;

- будь-який другорядний об'єкт, що рухається (анімаційний), знижує якість сприйняття матеріалу, відволікає, порушує динаміку уваги.

Структура та наповнюваність презентації визначаються науковим керівником і студентом.

Приклад оформлення презентації для курсової роботи:

СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТВОРЧИХ ІГОР

Курсова робота
з теорії та технологій соціально-педагогічної роботи
студентки III курсу групи ЗСП-18
психолого-педагогічного факультету
спеціальності 231 Соціальна робота
(Прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

Першим слайдом презентації обов'язково є слайд, де зазначена тема роботи та її виконавець.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблема соціалізації та розвитку творчих здібностей учнів хвилювала в різні часи не тільки відомих педагогів, але й дослідників, мислителів, філософів, науковців. І сьогодні дуже важливим завданням є виховання особистості здатної до творчої праці і самонавчання протягом усього життя. Школа, як один з основних інститутів соціалізації, залишає помітний відбиток на становленні всіх аспектів особистості дитини, її подальший вступ у доросле життя та обумовлює характер взаємодії між особою і соціумом. Ефективним засобом соціалізації молодших школярів є творчі ігри. Їх називають творчими, тому що ігрова діяльність має яскраво виражений самодіяльний і творчий характер.

На другому слайді рекомендується зазначити актуальність обраної теми дослідження.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати і експериментально перевірити ефективність використання творчих ігор на уроках для соціалізації учнів та розвитку творчих здібностей.

Визначена мета дослідження зумовила наступні завдання:

- 1) проаналізувати наукову літературу з тематики дослідження;
- 2) розглянути педагогічні вимоги успішної соціалізації та розвитку творчих здібностей молодших школярів засобом творчих ігор на уроках;
- 3) визначити систему творчих ігор, які б забезпечували соціалізацію учнів і розвиток їх творчих здібностей у процесі навчання.

Важливим елементом презентації роботи є зазначення мети дослідження й основних завдань, які ставляться під час виконання роботи.

ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єкт дослідження. Процес соціалізації молодших школярів під час навчання.

Предмет дослідження. Шляхи та умови соціалізації молодших школярів та їх соціалізація засобом творчих ігор.

Невід'ємним елементом будь-якого наукового дослідження є визначення об'єкта та предмета дослідження.

ГІПОТЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

Ефективність впливу творчої гри на соціалізацію молодших школярів та розвиток творчих здібностей на уроках буде забезпечуватись за таких умов:

- 1) доцільних підбір творчих ігор, спрямований на соціалізацію і розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках;
- 2) систематичне використання ігрових методів на уроках;
- 3) поступове залучення учнів до творчої діяльності.

Після окресленої актуальності, мети та завдань роботи, об'єкта та предмета її дослідження варто зазначити гіпотезу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- 1) Теоретичні - аналіз методичної та психолого-педагогічної літератури, вивчення передового досвіду роботи науковців та вчителів;
- 2) Емпіричні - спостереження, анкетування, тестування, індивідуальні та колективні бесіди (з метою вибору системи творчих ігор, яка сприяє соціалізації і розвитку творчих здібностей молодших школярів).

Під час презентації власної науково-дослідницької роботи варто зазначити методи, які використовувались для досягнення поставлених завдань.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА БАЗА

Практичне значення одержаних результатів полягає у висвітленні змісту проблеми соціалізації та розвитку творчих здібностей учнів молодших класів та необхідності впровадження творчих ігор, тому що ігрова діяльність має яскраво виражений самодіяльний і творчий характер, які допомагають дитині розкрити свої здібності та легше пройти процес соціалізації.

Експериментальною базою дослідження є (назва підприємства, установи або організації).

Практичне значення й експериментальна база зазначаються виключно у кваліфікаційних роботах магістрів задля визначення практичного значення одержаних результатів роботи та місця проведення (реалізації) практичної частини роботи.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Результати дослідження висвітлено у 3-х публікаціях - 2-х одноосібних статтях, 1-х тезах матеріалів конференції, а саме:

1. (реквізити статті/тез відповідно до вимог оформлення списку використаних джерел)
2. (реквізити статті/тез відповідно до вимог оформлення списку використаних джерел)
3. (реквізити статті/тез відповідно до вимог оформлення списку використаних джерел)

Апробація результатів дослідження відбувається через участь у конференціях та написанні наукових статей з обраної тематики дослідження задля висвітлення основних результатів і положень роботи.

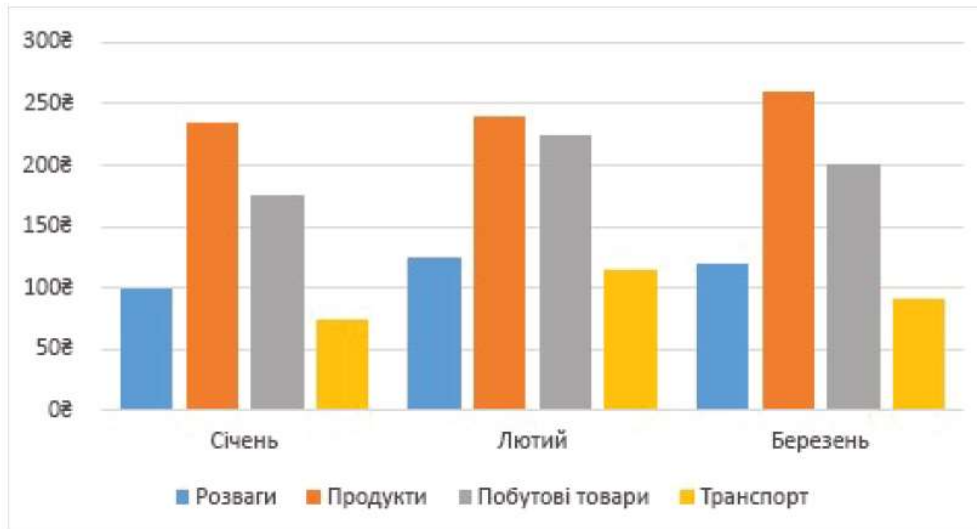

Рисунок 1. Витрати на побутові товари у розрізі місяців першого кварталу поточного року
Джерело: [23]

Приклад оформлення діаграми в презентації із зазначенням джерела.

Рисунок 2. Основні принципи роботи з дітьми в системі освіти.
Джерело: складено автором.

Приклад оформлення авторської схеми в презентації, що зроблена за допомогою функції SmartArt у Microsoft Word.

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ

На сьогоднішній день процес соціалізації особистості є психолого-педагогічною проблемою, дослідженням різних аспектів якої займалися такі вчені як, Т. Алексеєнко, Б. Ананьєв, Г. Андрєєва, Н. Андрєєнкова, О. Безпалько, Н. Голованова, І. Зверєва, А. Капська, І. Кон, Ю. Косенко, Ю. Левада, М. Лемещук, А. Мудрик, В. Нікітін, Б. Паригін, Т. Парсонс, А. Петровський, А. Реан, І. Рогальська, С. Савченко, С. Харченко, С. Хлєбїк, Є. Якуба та ін., які вивчали сутність терміна, розвивали основні положення щодо його виникнення, розвитку та значення у сфері психологічної, педагогічної та соціально-педагогічної наук.

Приклад оформлення результатів дослідження одного із поставлених завдань дослідження.

ВИСНОВКИ

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що поняття «соціалізація» - процес інтеграції індивіда в суспільство, у різноманітні типи соціальних спільнот (група, соціальний інститут, соціальна організація) шляхом засвоєння ним елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості. Нами було встановлено, що успішну соціалізацію забезпечує високий рівень розвитку таких психічних процесів як мислення (сформованість наочно-образного мислення, тенденція до абстрагування), уяви (легкість побудови образу їх природну логіку, вміння прогнозувати), пам'ять (асоціативна пам'ять, високий рівень процесу запам'ятовування), мовлення (активний та пасивний словниковий запас, вміння висловлювати свою думку), увага (здатність тривалий час зосереджуватися на об'єкті дослідження) тощо. З метою забезпечення успішної соціалізації нами була розроблена система творчих ігор, які сприяють соціалізації молодших школярів та розвитку їх творчих здібностей.

Висновки зазначаються у презентації як обов'язковий елемент роботи.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Останнім слайдом презентації курсової або кваліфікаційної роботи є подяка за увагу до дослідження та готовність до надання вичерпних відповідей по роботі.

ДОДАТКИ

Додаток А

Шаблон оформлення титульного аркушу для курсових та бакалаврських робіт

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

Реєстраційний № _____
« ____ » _____ 20__ р.

КУРСОВА РОБОТА
з соціальної педагогіки і соціальної роботи
на тему:

ТЕМА КУРСОВОЇ РОБОТИ

студента II курсу групи СП-20
ступінь вищої освіти «бакалавр»
психолого-педагогічний факультет
спеціальності 231 «Соціальна робота»
спеціалізація: соціальна педагогіка
Іванова Петра Сергійовича

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи
Петренко Іван Сергійович

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Кривий Ріг – 20__

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри _____

Реєстраційний № _____
«__» _____ 20__ р.

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

студента IV курсу групи СП-20
ступінь вищої освіти «бакалавр»
психолого-педагогічний факультет
спеціальності 231 «Соціальна робота»
спеціалізація: соціальна педагогіка
Іванова Петра Сергійовича

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи
Петренко Іван Сергійович

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Кривий Ріг – 20__

Шаблон оформлення титульного аркушу та другої сторінки магістерських робіт

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри _____

Реєстраційний № _____
« ___ » _____ 20__ р.

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

студента групи СП-20
ступінь вищої освіти «магістр»
психолого-педагогічний факультет
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю»
Іванова Петра Сергійовича

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри соціальної
педагогіки і соціальної роботи
Петренко Іван Сергійович

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)
_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Кривий Ріг – 20__

Приклад оформлення другого аркушу для кваліфікаційних робіт на магістратурі

Роботу виконано на кафедрі соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, Міністерство освіти і науки України.

Захист кваліфікаційної роботи відбудеться «___» _____ 2021 року об _____ годині на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні педагогічні науки, освітньо-професійної програми «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю».

Адреса: Навчальний корпус №4 Криворізького державного педагогічного університету, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Героїв АТО, буд. 79А.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент

Петренко Іван Сергійович

доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи психолого-педагогічного факультету Криворізького державного педагогічного університету

Рецензенти: доктор філософських наук, професор

Пашков Віктор Дмитрович,

завідувач кафедри загальної та спеціальної педагогіки факультету спеціальної освіти та інноваційної науки Національного авіаційного університету

кандидат педагогічних наук, професор

Борищук Євген Сергійович,

професор кафедри педагогіки Бердянського національного педагогічного університету

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. У роботі вказано наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, зазначено експериментальну базу, особистий внесок і результати апробації кваліфікаційного дослідження.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ (**Прізвище, ініціали студента**).

**Приклади оформлення списку використаних джерел
на українській мові**

<i>APA (American Psychological Association) style</i>	<i>References</i>	<i>ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила.</i>
МОНОГРАФІЯ, КНИГА, ПОСІБНИК		
Один автор		
Лайко О. (2014). <i>Трансформація інвестиційної системи України</i> . Одеса: ППРЕЕД. 420 с.	Лайко О. <i>Трансформація інвестиційної системи України</i> . Одеса: ППРЕЕД. 2014. 420 с.	Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління / О. І. Мармаза. – Харків : Основа, 2005. – 176 с.
Два автори		
Буркинський Б., Лисюк В. (2008). <i>Стратегія розвитку промислового комплексу регіону (орієнтири, ресурси, обмеження)</i> . Одеса: ППРЕЕД НАН України. 321 с.	Буркинський Б., Лисюк В. <i>Стратегія розвитку промислового комплексу регіону (орієнтири, ресурси, обмеження)</i> . Одеса: ППРЕЕД НАН України. 2008. 321 с.	Винокур І. С. Археологія України : підручник / І. С. Винокур, Д. Я. Телегін. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 480 с.
Від трьох до п'яти авторів (наступні автори позначаються «та інші»)		
Решетило В., Стадник Г., Островський І. (2013). <i>Інституційні фактори стійкого розвитку регіональних соціально-економічних систем</i> : монографія. Харків. 241 с.	Решетило В., Стадник Г., Островський І. <i>Інституційні фактори стійкого розвитку регіональних соціально-економічних систем</i> : монографія. Харків. 2013. 241 с.	Основи демократії : навч. посіб. для ВНЗ / М. Бессонова, О. Бірюков, С. Бондарук та ін. ; за ред. А. Колодій. – 3-тє вид., доп. – Київ : Ай Бі, 2002. – 684 с.
Колективний автор		
Психологічна асоціація США. (1972). <i>Ethical standards of psychologists</i> . Вашингтон.	Психологічна асоціація США. <i>Ethical standards of psychologists</i> . Вашингтон. 1972.	Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України, Ін-т держави і права

		ім. В. М. Корецького ; редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – Київ : Генеза, 1996. – 942 с.
Багатотомне видання		
Стратегія розвитку машинобудівної галузі України. (2001). [ред. Пайко О., Кисюк І.]. (у 4-х т.). Донецьк. 500 с.	Стратегія розвитку машинобудівної галузі України. [ред. Пайко О., Кисюк І.]. (у 4-х т.). Донецьк. 2001. 500 с.	Історія українського козацтва : нариси : у 2 т. / відп. ред. В. Смолій. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 800 с.
Окремий том серії		
Стратегія розвитку машинобудівної галузі України. (2001). [ред. Пайко О., Кисюк І.]. Т. 2. Донецьк. 500 с.	Стратегія розвитку машинобудівної галузі України. [ред. Пайко О., Кисюк І.]. Т. 2. Донецьк. 2001. 500 с.	Історія українського козацтва : нариси : у 2 т. Т. 1 / відп. ред. В. Смолій. – Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 800 с.
Частина (розділ) книги		
Мартієнко А. (2014). Теоретичні основи розвитку відносин власності на природні ресурси. <i>Оцінка і прогноз якості земель</i> . Київ. С. 132-144	Мартієнко А. Теоретичні основи розвитку відносин власності на природні ресурси. <i>Оцінка і прогноз якості земель</i> . Київ. 2014. С. 132-144	Апель К.-О. Дискурсивна етика як політична етика відповідальності / К.-О. Апель // Комуникативна практична філософія : підручник / за ред. А. М. Єрмоленко. – Київ, 1999. – С. 395–413.
Автор та редактор		
Мартієнко А. (2014). <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [за ред. Передугова В.]. Харків. 503 с.	Мартієнко А. <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [за ред. Передугова В.]. Харків. 2014. 503 с.	Мартієнко А. Теоретичні основи розвитку відносин властивості / А. Мартієнко ; [за ред. Передугова В.]. – Харків, 2014. - 503 с.
Автор та перекладач		
Мартієнко А. (2014). <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [переклад з англ. мови Передугова В.]. Харків. 503 с.	Мартієнко А. <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [переклад з англ. мови Передугова В.]. Харків. 2014. 503 с.	Кін Дж. Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення / Джон Кін ; [пер. з англ. О. Грищенко]. – Київ : К.І.С., 2000. – 192 с.

Автор та упорядник		
Мартієнко А. (2014). <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [упор. Передугова В.]. Харків. 503 с.	Мартієнко А. <i>Теоретичні основи розвитку відносин властивості</i> [упор. Передугова В.]. Харків. 2014. 503 с.	Мартієнко А. Теоретичні основи розвитку відносин властивості / А. Мартієнко ; [упор. Передугова В.]. – Харків, 2014. - 503 с.
СТАТТЯ З ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ ТА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ		
Стаття одного автора в журналі		
Монастирський Г. (2009). Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . №5 (8). С. 10-20.	Монастирський Г. Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . 2009. №5 (8). С. 10-20.	Монастирський Г. Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня / Г. Монастирський // Стратегічні пріоритети. – 2009. – №5 (8). – С. 10-20.
Стаття одного автора в збірнику		
Наумов О. (2015). Чинники формування інвестиційного клімату. <i>Економічні інновації: науковий збірник</i> . Харків. Вип. 52. С. 170–177.	Наумов О. Чинники формування інвестиційного клімату. <i>Економічні інновації: науковий збірник</i> . Харків. 2015. Вип. 52. С. 170–177.	Коновалова В. Б. Культура мовного спілкування / В. Б. Коновалова // Проблеми професійної педагогічної діяльності : зб. наук. праць / за ред. В. Є. Гребенюка. – Київ, 2002. – С. 50–55.
Від трьох до семи авторів (наступні позначаються «та інші»)		
Башинська М., Лайко О., Коваль В., Чехович З. (2015). Концептуальні засади визначення ефективності інвестиційної діяльності. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: Науковий журнал</i> . № 5-6 (82-83). С.105-115.	Башинська М., Лайко О., Коваль В., Чехович З. Концептуальні засади визначення ефективності інвестиційної діяльності. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: Науковий журнал</i> . 2015. № 5-6 (82-83). С.105-115.	Башинська М., Лайко О., Коваль В., Чехович З. Концептуальні засади визначення ефективності інвестиційної діяльності. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: Науковий журнал</i> . 2015. № 5-6 (82-83). С.105-115.
Стаття, що має цифровий ідентифікатор DOI (якщо стаття має DOI, то він вказується обов'язково)		
Лайко О. (2015). Державно-приватне партнерство в забезпеченні	Лайко О. Державно-приватне партнерство в забезпеченні	Лайко О. Державно-приватне партнерство в забезпеченні

інвестиційно-інноваційного розвитку. <i>Економічні проблеми</i> . Вип. 59. С. 176-183. DOI: 10.17110/nrj.2100.2.05	інвестиційно-інноваційного розвитку. <i>Економічні проблеми</i> . 2015. Вип. 59. С. 176-183. DOI: 10.17110/nrj.2100.2.05	інвестиційно-інноваційного розвитку / О. Лайко // <i>Економічні проблеми</i> . – 2015. – Вип. 59. – С. 176-183. DOI: 10.17110/nrj.2100.2.05
Матеріали (тези доповідей) конференцій, симпозіумів, семінарів або з'їздів		
Волчков О. (2014). Управління економічним розвитком підприємств. <i>Стратегічні пріоритети розвитку держави: матер. міжнар. наук.-практ. конф.</i> Одеса. С. 47–49.	Волчков О. Управління економічним розвитком підприємств. <i>Стратегічні пріоритети розвитку держави: матер. міжнар. наук.-практ. конф.</i> Одеса. 2014. С. 47–49.	Теоретичні, регіональні, прикладні напрями розвитку антропогенної географії та геології : матер. III Міжнар. наук. конференції / редкол.: Я. В. Шрамко, В. Л. Казаков, Г. І. Денисик та ін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. – 308
ДИСЕРТАЦІЇ ТА АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЇ		
Наумов О. (2013). <i>Розвиток інвестиційного клімату</i> : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук за спец. 08.00.03. Одеса: ОНТУ. 26 с.	Наумов О. <i>Розвиток інвестиційного клімату</i> : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук за спец. 08.00.03. Одеса: ОНТУ. 2013. 26 с.	Чайка І. А. Професійна підготовка майбутнього педагога в інформаційно-освітньому середовищі наукової бібліотеки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. А. Чайка ; Терноп. нац. пед. ун-т. – Тернопіль, 2013. – 20 с.
Волчков О. (2015). <i>Стратегічне планування на підприємствах</i> : дис. доктора економ. наук за спец. 08.00.04. Одеса: ОНТУ. 426 с.	Волчков О. <i>Стратегічне планування на підприємствах</i> : дис. доктора економ. наук за спец. 08.00.04. Одеса: ОНТУ. 2015. 426 с.	Малихіна О. Є. Психологічні умови розвитку здібностей молодших школярів до словесної творчості : дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07 / Малихіна Олена Євгенівна. – Одеса, 2009. – 225 с.
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ТА СТАНДАРТИ		
Законодавчі та нормативні документи		

Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. (2004). Київ.	Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України № 1160-IV від 11.09.2003. Київ.	Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр. : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради. – 2007. – № 12. – С. 511-522.
Стандарт		
Системи управління якістю. Вимоги : ДСТУ ISO 9001-2001. (2001). [чинний від 2001-06-27]. Київ. 25 с.	Системи управління якістю. Вимоги : ДСТУ ISO 9001-2001. [чинний від 2001-06-27]. Київ. 2001. 25 с.	Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ 180 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2006. – 231 с.
ЕЛЕКТРОННІ ПОСИЛАННЯ		
Законодавчі та нормативні акти		
Про освіту : Закон України від 02.09.2017 р. № 2145-VIII. (2017). Київ. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звертання 19.03.2021)	Про освіту : Закон України від 02.09.2017 р. № 2145-VIII. Київ. 2017. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звертання 19.03.2021)	Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр. : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради. – 2007. – № 12. – С. 511-522. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text (дата звертання 19.03.2021)
Стаття в періодичному виданні		
Монастирський Г. (2009). Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . №5	Монастирський Г. Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . №5	Монастирський Г. Парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня / Г. Монастирський // Стратегічні

(8). С. 10-20. URL http://ejournal.com.ua/2009-4/7.pdf (дата звертання 14.04.2021)	(8). 2009. С. 10-20. URL http://ejournal.com.ua/2009-4/7.pdf (дата звертання 14.04.2021)	пріоритети. – 2009. - №5 (8). - С. 10-20. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ejournal.com.ua/2009-4/7.pdf (дата звертання 14.04.2021)
Стаття в неперіодичному виданні		
Василюк Т., Лисоконь І. (2020). Роль управлінської компетентності керівника для залучення інвестицій у заклад освіти. <i>Актуальні проблеми сучасної науки та освіти : матер. II міжнар. наук.-практ. конф.</i> Львів. С. 24-25. URL http://lviv-forum.inf.ua/save/2020/10-11.11.2020/частина%202.pdf (дата звертання 04.06.2021)	Василюк Т., Лисоконь І. Роль управлінської компетентності керівника для залучення інвестицій у заклад освіти. <i>Актуальні проблеми сучасної науки та освіти : матер. II міжнар. наук.-практ. конф.</i> Львів. 2020. С. 24-25. URL http://lviv-forum.inf.ua/save/2020/10-11.11.2020/частина%202.pdf (дата звертання 04.06.2021)	Ярошенко Т. Могилянська бібліотекарка [Електронний ресурс] : цікавинки зі світу бібліотек та бібліотечних технологій, ресурсів, сервісів, ідей від Тетяни Ярошенко : [блог] / Тетяна Ярошенко ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – Електрон. дані. – [Київ, 2010–2014]. – Режим доступу: http://kmalibrary.blogspot.com/ (дата звернення: 10.02.2015).
Сайт		
Вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. (2009-2021). URL https://kr.gov.ua (дата звертання 21.05.2021)	Вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. URL https://kr.gov.ua (дата звертання 21.05.2021)	Вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://kr.gov.ua (дата звертання 21.05.2021)
ІНШІ ВИДАННЯ ТА ФОРМИ ДЖЕРЕЛ		
Патент		
Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : патент. 76509 Україна. № 2004042416. (2004). Бюл. №8 (кн. 1). 120 с.	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : патент. 76509 Україна. № 2004042416. Бюл. №8 (кн. 1). 2004. 120 с.	Вогнетривкий фасонний виріб для кладки люків : пат. 5647 Україна: МКВ С 01 В 29/00, 29/02, С 21 В7/06, С 27 D 1/00, 1/04 / Зайкова В. В., Володарська Т. А., Фоменко В. І., Кононенко В. С ; Дніпрококс. – № 942608821 ; Заявл.

		17.08.93 ; Опубл. 28.12.94, Бюл. № 7. – 2 с. : кресл.
<i>Каталог</i>		
Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. (2003). [авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.]. Львів. 160 с.	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. [авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.]. Львів. 2003. 160 с.	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. [авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.]. – Львів, 2003. – 160 с.
<i>Препринт</i>		
Панасюк М., Скорбун А., Сплошной Б. (2006). Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).	Панасюк М., Скорбун А., Сплошной Б. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2006.	Панасюк М., Скорбун А., Сплошной Б. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / [Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1]. – Чорнобиль, 2006.
<i>Бібліографічний показчик</i>		
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. (2015). [уклад.: Н. Загородна та ін.; за ред. Т. Марусик]. Чернівці. 512 с.	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. [за ред. Т. Марусик; уклад. Н. Загородна та ін.]. Чернівці. 2015. 512 с.	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / [за ред. Т. Марусик; уклад. Н. Загородна та ін.]. – Чернівці, 2015. – 512 с.

**Перелік умовних позначень допустимих під час написання наукових,
курсівих та кваліфікаційних робіт**

<i>Умовне скорочення</i>	<i>Повна назва</i>
ЗО	заклад освіти
ЗЗСО	заклад загальної середньої освіти
ЗПТО (ЗПО)	заклад професійно-технічної (професійної) освіти
ЗФПО	заклад фахової передвищої освіти
ЗВО	заклад вищої освіти
Канд. пед. наук	кандидат педагогічних наук
Д-р. пед. наук	доктор педагогічних наук
СЖО	складні життєві обставини
с.	сторінка
р., рр.	рік, роки
МТБ	матеріально-технічна база
автореф.	автореферат
дис.	дисертація
матер. наук. конф.	матеріали наукової конференції
див.	дивитись
рис., мал.	рисунок, малюнок
ін., т.д.	інше, так далі
т.п.	тому подібне
табл.	таблиця
т.ч.	тому числі
СПД	соціально-педагогічна діяльність
ДСП	державна соціальна політика
ООП	особливі освітні потреби
КДПУ	Криворізький державний педагогічний університет
МОН України	Міністерство освіти і науки України
ВРУ	Верховна Рада України
КСУ	Конституційний Суд України
НАН України	Національна академія наук України
АПНУ	Академія педагогічних наук України
НУШ	Нова українська школа

* Перелік умовних позначень в роботі формується студентом за власним бажанням з дотриманням алфавітного принципу.

** Перелік умовних позначень не є вичерпним і формується з урахуванням специфіки обраної теми роботи за погодженням з науковим керівником.

*** Детальніше із загальними вимогами та правилами скорочень слів і словосполучень української мови, відповідно до ДСТУ 3582:2013, можна ознайомитись в офіційному виданні БЗ № 3—6-2013/179 Національного стандарту України ДСТУ 3582:2013.

Рекомендований перелік тем курсових і кваліфікаційних робіт***Тематику курсових робіт із соціальної педагогіки та соціальної роботи:***

1. Соціально-педагогічні умови освітньої діяльності з кризовими сім'ями
2. Соціально-педагогічна робота з профілактики підліткового булінгу.
3. Соціальна-педагогічна робота з людьми з інвалідністю.
4. Соціально-педагогічні умови соціалізації дітей з особливими освітніми потребами.
5. Соціально-педагогічні умови діяльності соціального педагога з профілактики агресії у підлітків.
6. Роль засобів масової інформації у формуванні здорового способу життя підлітків.
7. Соціальна робота з дітьми учасників бойових дій.
8. Використання інноваційних соціальних технологій у роботі соціального педагога закладу загальної середньої освіти.
9. Формування професійної компетентності соціального працівника служби у справах дітей.
10. Використання соціально-профілактичного тренінгу в роботі соціального педагога.
11. Особливості соціально-педагогічної діяльності з дітьми-наркоманами.
12. Педагогічні умови розвитку комунікативної культури соціальних педагогів.
13. Професійне самовиховання соціального педагога.
14. Соціальне сирітство як соціокультурний феномен.
15. Бродяжництво та безпритульність дітей як соціально-педагогічна проблема.
16. Інституалізація соціальної роботи в Україні.
17. Деінституалізація закладів інтернатного типу в умовах децентралізації.
18. Наслідки та причини загострення соціальних проблем в Україні в результаті реформ.
19. Фінансування державної соціальної політики в Україні.
20. Технології організації та оцінки соціальної реклами.

Тематику курсових робіт з теорії і технології соціально-педагогічної роботи:

1. Технологія соціально-педагогічного консультування проблемних сімей.
2. Профілактика ускладненої поведінки неповнолітніх.
3. Технологія вирішення конфліктів у підлітковому середовищі соціальним педагогом.
4. Соціально-педагогічна профілактика мобінгу в малих соціальних групах.
5. Профілактика адитивної поведінки дітей.
6. Соціально-педагогічна реабілітація дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти.
7. Технологія соціально-педагогічної роботи з профілактики насильства щодо дітей.

8. Технології соціально-педагогічної роботи в громадах за інтересами.
9. Соціально-педагогічна реабілітація дітей з делінквентною поведінкою.
10. Технології соціально-педагогічної роботи з розвитку особистісного потенціалу школярів.
11. Технології проведення профілактичної роботи в територіальних громадах.
12. Технології соціально-педагогічної реабілітації дітей вулиці.
13. Технології формування безпечної поведінки підлітків в Інтернет-мережі.
14. Технології соціально-педагогічної підтримки дезадаптованої дитини в культурному середовищі закладу освіти.
15. Технології соціально-педагогічної підтримки внутрішньо переміщених осіб.
16. Технологія профілактики та подолання міжособистісних конфліктів у підлітковому віці.
17. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи.
18. Формування взаємовідносин підлітків з батьками.
19. Методи соціально-педагогічної діагностики антисоціального форм поведінки дітей.
20. Методи соціально-педагогічної діагностики сімейних конфліктів.

Теми кваліфікаційних (бакалаврських) робіт за спеціальністю 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна робота», спеціалізація «Соціальна педагогіка»:

1. Зміст, форми та методи профорієнтаційної роботи соціального педагога закладу загальної середньої освіти.
2. Самореалізації особистості в ході волонтерської діяльності.
3. Формування навичок соціальної компетентності у вихованців інтернатних закладів як пріоритет соціально-педагогічної діяльності.
4. Формування готовності майбутнього соціального працівника до виховної діяльності з клієнтом.
5. Соціально-педагогічні умови профілактики комп'ютерної залежності підлітків.
6. Психосоціальна профілактика кібербулінгу серед дітей підліткового віку.
7. Особливості педагогічної діяльності з дітьми, які постраждали під час воєнних дій.
8. Робота соціального педагога з дітьми ризику із місцем проживання.
9. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини в сім'ї.
10. Вплив юнацької субкультури на формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді.
11. Соціально-педагогічна реабілітація дітей з вадами психофізичного розвитку.
12. Характеристика сімейних форм виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
13. Діяльність соціального педагога у сфері організації змістовного дозвілля дітей і молоді.
14. Вплив засобів масової інформації на розвиток особистості.

15. Дитячі та юнацькі організації в системі освіти як фактор соціалізації особистості.
16. Соціальне виховання дітей у сучасних соціокультурних умовах.
17. Методи та форми роботи щодо формування толерантного ставлення до ВІЛ-інфікованих дітей.
18. Профорієнтація як напрям роботи соціального педагога в закладі освіти.
19. Соціально-педагогічна робота волонтерських груп (в Україні або іншій країні – за вибором).
20. Функціонально-рольовий репертуар соціального педагога.

Темати кваліфікаційних (магістерських) робіт за спеціальністю 011 Освітні, педагогічна наука, освітньо-професійної програми «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю»

1. Соціально-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів в умовах закладу вищої освіти.
2. Соціально-педагогічна підтримка культури материнства в освітньому середовищі закладу вищої освіти.
3. Формування професійної компетентності майбутнього соціального педагога засобами ІКТ.
4. Формування культури педагогічного спілкування майбутнього фахівця соціально-педагогічної сфери.
5. Соціально-педагогічні особливості соціалізації дітей з неповних сімей в умовах позашкілля.
6. Особливості дитячої субкультури як фактору соціалізації особистості в умовах дитячої громадської організації.
7. Підготовка кадрів для соціальних служб в Україні.
8. Формування педагогічного артистизму в майбутнього соціального педагога.
9. Етична компетентність як складова професійності керівника творчого гуртка.
10. Педагогічні умови формування потенціалу професійного саморозвитку в майбутніх викладачів вищої школи у процесі магістерської підготовки.
11. Соціально-педагогічна робота з профілактики агресивності учнівської молоді
12. Позакласна виховна робота з формування соціальної компетентності підлітків.
13. Інтернет-мережа як інститут соціалізації учнівської молоді.
14. Соціально-педагогічні засади формування сексуальної культури молоді в освітньому середовищі.
15. Особливості прояву синдрому «емоційного вигорання» в соціальних працівників територіальних центрів соціального обслуговування населення.
16. Корпоративна культура фахівців соціальних сервісів як показник успішності професійного колективу.
17. Формування навичок соціальної компетентності у вихованців інтернатних закладів як пріоритет соціально-педагогічної діяльності.

18. Підготовка фахівців в галузі соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в умовах державної освітньої політики України.
19. Соціальна робота з дітьми з функціональними обмеженнями: соціально-педагогічний портрет.
20. Міграційні наміри студентської молоді в сучасній Україні як соціокультурна та психолого-педагогічна проблема.
21. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів.
22. Культурно-дозвілєва діяльність в сучасних умовах соціальної роботи.
23. Психосоціальна та соціально-педагогічна профілактика осіб, що зазнали різних форм насильства.
24. Особливості професійної міжособистісної взаємодії в соціальній роботі.
25. Соціально-педагогічні чинники для здобуття освіти молоді з особливими потребами у закладах вищої освіти.

**Перелік фахових наукових видань України, які рекомендовані
для вивчення перед написанням курсових і кваліфікаційних
(бакалаврських, магістерських) робіт**

Станом на 01.05.2021 року

№	Назва наукового видання	Інтернет-ресурс
1.	Social Work and Education	http://journals.uran.ua/swe
2.	Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія»	http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/about
3.	Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Соціальна робота»	https://visnyk.soch.robota.knu.ua/index.php/journal
4.	Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія	http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP
5.	Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (серія: педагогічні науки)	https://visnyk.chnpu.edu.ua/en/about-the-publication/
6.	Вісник Одеського національного університету «Психологія та соціальна робота»	http://lib.onu.edu.ua/psychologyya
7.	Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць (Серія «Педагогічні науки»)	http://umo.edu.ua/serija-pedagoghichni-nauki
8.	Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»	https://www.pedpsy.duan.edu.ua/index.php/uk/
9.	Духовність особистості: методологія, теорія і практика	http://domtpsnu.snu.edu.ua/index.php/Domtp
10.	Журнал «Особлива дитина: навчання і виховання»	http://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/issue/view/9
11.	Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика»	http://pedosv.kpnu.edu.ua
12.	Збірник наукових праць «Соціальна робота»	https://visnyk.soch.robota.knu.ua/index.php/journal
13.	Імідж сучасного педагога	http://isp.poippo.pl.ua
14.	Інженерні та освітні технології	http://www.kdu.edu.ua/new/eetecs.php
15.	Інформаційні технології в освіті	http://ite.kspu.edu/index.php/ite

16.	Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»	http://lssp.dspu.edu.ua
17.	Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського	https://nv.pdpu.edu.ua
18.	Науковий вісник Ужгородського університету Серія «Педагогіка. Соціальна робота»	http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/about
19.	Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»	http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua
20.	Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи	http://nc-s5.npu.edu.ua
21.	Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки	http://lkp.ndu.edu.ua/index.php/nz/about
22.	Науково-методичний журнал. Соціальна педагогіка: теорія і практика	https://www.studmed.ru/zhurnal-socialna-pedagogka-teorya-ta-praktika-2007-03_4fe8fe12997.html
23.	Освітній вимір	https://journal.kdpu.edu.ua/ped
24.	Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах	http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/pro-zhurnal
25.	Періодичний науковий журнал «Інноваційна педагогіка»	http://www.innovpedagogy.od.ua
26.	Соціальна робота та соціальна освіта	http://srso.udpu.edu.ua
27.	Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді	https://zbirnyk.ipv.org.ua/ua
28.	Український педагогічний журнал	http://uej.undip.org.ua

Формати, що рекомендуються для застосування під час підготовки та написання курсових та кваліфікаційних робіт

<i>Ресурс</i>	<i>Назва формату</i>	<i>Тип файлу</i>
Текст (для друку)	Microsoft Word	doc, docx
Текст (для розміщення в електронному вигляді у репозитарії КДПУ)	Adobe Portable Document Format	pdf (доступний для копіювання)
Презентація	Microsoft PowerPoint	ppt, pptx, pdf
	Adobe Portable Document Format	
Таблиці	Microsoft Excel	xls, xlsx
Зображення	JPEG (Joint Photographic Experts Group)	jpg, jpeg, gif, png та інші
	GIF (Graphics Interchange Format)	
Аудіоматеріали	WAV (Waveform Audio Format)	wav, mp3, mp4 та інші
	MP3	
Відеоматеріали	MPEG (Moving Picture Experts Group)	mpeg, mpg, mpe та інші

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Авторський колектив:

Шимко Ія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету

Василюк Тамара Григорівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, соціальний педагог університету

Лисоконь Ілля Олександрович – асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, керівник молодіжного центру університету

Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсових і кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи : метод. реком. для студентів / автор. кол.: І. Шимко, Т. Василюк, І. Лисоконь. Кривий Ріг: КДПУ. 2021. 76 с.

У розроблених методичних рекомендаціях визначено загальні положення, вимоги до змісту, структури, обсягу, оформлення курсових і кваліфікаційних робіт, висвітлено порядок контролю за їх виконанням та підготовкою до захисту здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна робота», спеціалізації «Соціальна педагогіка» та освітнього ступеня «магістр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, освітньо-професійної програми «Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю».

Методичні рекомендації розроблені на підставі Закону України «Про вищу освіту», із врахуванням Положення про кваліфікаційні роботи в Криворізькому державному педагогічному університеті (зі змінами та доповненнями), Положення про систему оцінювання навчальних досягнень студентів у Криворізькому державному педагогічному університеті та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету.

Методичні рекомендації вступають в силу з 01.09.2021 року.